

LCJ Handreiking +16

Jeremia

Leidingdeel – introductie en achtergronden

Inhoud

Voorwoord	2
Uitleg leidingdeel	2
Literatuur.....	3
Achtergrondinformatie	4
Didactische informatie	6
Schets 1 – Jong en toch geroepen.....	8
Schets 2 – Twee zussen	14
Schets 3 – Onverdiend.....	18
Schets 4 – Een beeldende profetie	22
Schets 5 – Door het geloof... ..	27
Schets 6 – De barmhartige Samaritaan	31
Schets 7 – Een klager vertroost	35

Voorwoord

Beste leidinggevende,

Voor je ligt het leidingdeel dat hoort bij de Bijbelstudie over Jeremia. Deze profeet heeft ruim 57 (incl. Klaagliederen) hoofdstukken in de Bijbel geschreven. Uit al die hoofdstukken zijn er 7 gekozen voor deze Handreiking. Met deze zeven schetsen willen we een dwarsdoorsnede geven van het leven en de profetieën van Jeremia. Jeremia is een Bijbelboek waarvan het refrein is dat de profeet steeds opnieuw het volk wijst op hun afwijken van Gods wil en Woord. Dat wordt hem niet in dank afgenomen. Heel duidelijk laat dit Bijbelboek zien dat een mens zonder genade niet buigt voor het Woord van God. Dat Woord ontdekt, stelt schuldig en wijst op onze zonden. Dat doet pijn en roept weerstand op. Een mens geeft uit zichzelf geen gevolg aan de beloften van God. Zo was het toen, zo gaat het nu. Jeremia wijst het volk de weg tot behoud: belijdenis van schuld en terugkeer tot God. Een boodschap die ook vandaag nog actueel is. De God van het verbond houdt Zijn Woord en laat Zijn werk niet los! We hopen dat jullie bij de behandeling van deze Handreiking iets daarvan mogen ervaren!

Er is in deze variant van Handreiking gewerkt met een vernieuwde opzet. We hopen hiermee dat Gods Woord dichtbij de harten van jongeren gebracht wordt, in het besef dat de werking van Gods Geest daarbij nodig is. We hopen dat deze Handreiking voor veel jongeren tot zegen mag zijn. Gezegende bijeenkomsten toegewenst!

Commissie Handreiking +16

Uitleg leidingdeel

In het leidingdeel vind je eerst een literatuurlijst en achtergrondinformatie over Jeremia en een korte didactische aanwijzing. Vervolgens wordt er per schets informatie gegeven onder de volgende kopjes:

Benodigheden voor deze bijeenkomst

- Onder dit kopje staat wat je voor elke bijeenkomst nodig hebt aan materialen.

Opening

- Hier staat het te lezen Bijbelgedeelte en worden enkele suggesties gegeven om te zingen. De liederen die aangegeven staan, komen uit de gele zangbundel (Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer).

- Daarnaast wordt een tweede suggestie gegeven voor een Bijbelgedeelte, indien er twee avonden over de schets belegd worden.
- Ook worden er zaken genoemd waarvoor gebeden of gedankt kan worden.

Doelstelling

- Onder dit kopje worden in een paar regels de doelen van de avond benoemd.

Alternatieve startopdracht

- Onder dit kopje staat een alternatieve startopdracht, om bijvoorbeeld te gebruiken bij een tweede avond of als alternatief voor de startopdracht die bij de schets staat.

Achtergrondinformatie

- Onder dit kopje tref je een uitleg aan van het Bijbelgedeelte dat centraal staat in de schets.

De brug naar jongeren

- Onder dit kopje wordt de verbinding gelegd tussen het Bijbelgedeelte en de wereld van jongeren.

Antwoorden op de vragen en suggesties voor een gesprek

- Onder dit kopje tref je de antwoorden op de vragen uit de Handreiking aan.
- Het is van belang om je te realiseren dat je niet alle opdrachten van een schets moet behandelen. Kies zelf een aantal opdrachten uit die je relevant en passend vindt voor jouw doelgroep.

Literatuur

Hieronder tref je een literatuurlijst aan, die gebruikt is bij de totstandkoming van deze schets. Indien gewenst kun je zelf een of meerdere boeken van deze lijst gebruiken bij je voorbereiding.

- Kanttekeningen bij de Statenvertaling
- Korte Verklaring
- Matthew Henry, Verklaring van het Oude en Nieuwe Testament
- P. Cammeraat: Leren en Leven. Handboek voor bijbelonderwijs
- Bijbel met uitleg
- Studiebijbel
- Jongerenbijbel
- Bijbels handboek

Achtergrondinformatie

De persoon van Jeremia

Jeremia, de schrijver van dit Bijbelboek en van de Klaagliederen, leefde van ongeveer 650 tot 580 voor Christus. Jeremia werkte ten tijde van de koningen Josia, Joahaz, Jojakim, Jojachin en Zedekia. Hij werd in het 13^e regeringsjaar van koning Josia tot profeet geroepen (Jeremia 1:2 en 25:3), dat is in het jaar 627 voor Christus. Jeremia groeide op in Anatot, een priesterstad. Hij was de zoon van priester Hilkia. Jeremia werd echter geen priester, de Heere riep hem tot profeet. Jeremia heeft zijn werk als profeet zo'n 50 jaar lang uitgevoerd. Hij bleef na de verwoesting van Jeruzalem in het land, maar na de moord op Gedalja werd hij tegen wil en dank naar Egypte meegevoerd. Volgens een oude overlevering die we bij enkele kerkvaders vinden, is hij in Egypte gestenigd.

Vanuit zijn Bijbelboek weten we veel over Jeremia. Hij heeft geen gemakkelijk leven gehad. Hij ondervond veel tegenstand van het volk, van de priesters, van valse profeten en van regeringsleiders. Meerdere keren zat hij om zijn prediking gevangen. Door het boek heen vinden we de 'belijdenissen' van Jeremia. Hierin geeft hij uiting van zijn diepste gevoelens, zijn liefde tot het volk, zijn moeite om het volk Gods oordelen aan te zeggen en zijn worstelingen met God daarover.

Belangrijke jaartallen

640 - 609	Josia regeert
627	Jeremia geroepen
609 - 597	Jojakim regeert
605	wegvoering naar Babel
597 – 586	Zedekia regeert
597	wegvoering naar Babel
586	Babylonische leger verwoest Jeruzalem; opnieuw wegvoering
580	moord op Gedalja

Het boek van Jeremia

Indeling van het boek:

1-20	roeping en profetieën in Jeremia's jonge jaren
21-36	profetieën tijdens de regeringsjaren van Zedekia en Jojakim, en het 'troostboek'
37-45	verslag van Jeremia's laatste levensjaren
46-51	profetieën over de volken
52	afsluiting

Jeremia profeteert vooral over de nabije toekomst: de tijd van koning Josia tot en met de ballingschap en de vlucht naar Egypte. In de loop van zijn profetieën blijkt dat er soms al

eerdere profetieën in vervulling zijn gegaan (bijv. Jer.28:17). Het troostboek (hoofdstuk 30-33) vormt hierop een uitzondering. Deze profetieën gaan over de terugkeer uit de ballingschap, met uitzicht op Christus en op het nieuwe verbond.

Jeremia wordt geroepen als profeet om te profeteren over volken en koninkrijken, met een boodschap van oordeel én genade (1:10). Op allerlei manieren kondigt hij de ballingschap aan als Gods oordeel over de ontrouw en onbekeerlijkheid van Zijn volk. Oók mag hij profeteren over de terugkeer van het volk naar het beloofde land én naar de HEERE. Daarnaast profeteert hij over de oordelen over de heidenvolken en het herstel van sommige van die volken.

Enkele bijzonderheden van het boek

- Het boek Jeremia heeft in het Hebreeuws 21835 woorden en is het grootste profetenboek uit het Oude Testament.
- In de belijdenissen – persoonlijke ontboezemingen van de profeet – kijk je de profeet in het hart. Jeremia worstelt, klaagt, bidt en is bewogen met zijn volk. Voorbeelden zijn: 1:6, 20:7 en 9, 18:20 en 20:14.
- Jeremia spreekt niet alleen tot het volk, hij moet ook symbolische handelingen verrichten. Deze daden moeten zijn boodschap onderstrepen. Voorbeelden zijn: 13:1-11, 16:1-9 en hoofdstuk 27.
- Jeremia heeft te maken met veel tegenstand van valse profeten. Deze profeten verkondigen 'heil en vrede' en spreken niet over Gods verbondswraak en oordeel. De woorden van de valse profeten komen echter niet uit.
- Het volk schaamt zich niet meer voor hun zonde. Ze willen de boodschap van Jeremia niet horen. Ze bekeren zich niet, terwijl de uitvoering van Gods oordeel nadert.
- Ondanks de ontrouw van het volk zál de HEERE een rest overlaten. Er zal geen totale vernietiging zijn.
- Temidden van het 'sombere' bijbelboek Jeremia staat het troostboek (30-33). Er zal herstel plaatsvinden. Een nieuw verbond wordt gemaakt. Deze woorden vinden hun vervulling in de Heere Jezus Christus.

Didactische informatie

Het bereken van de vragen kun je variëren. Hieronder volgen enkele manieren waarop je de vragen kunt bespreken.

Denken > delen > uitwisselen

Het *denken*, *delen* en *uitwisselen* is een proces waarbij jongeren eerst zelf nadenken, daarna in een klein groepje hun gedachten delen en deze ten slotte in de grotere groep uitwisselen. Het voordeel van deze werkwijze is dat de betrokkenheid gestimuleerd wordt. Bovendien wordt door het uitwisselen van gedachten en het gezamenlijk formuleren van een antwoord het aantal meningen beperkt. Dat maakt de gezamenlijke nabespreking overzichtelijker. Hieronder wordt een aantal didactische werkvormen uitgelegd, waarmee dit proces van *denken*, *delen* en *uitwisselen* gestalte kan worden gegeven.

Eén-tweetje

Vraag de jongeren om individueel over een vraag of opmerking na te denken (en eventueel iets op te schrijven). Daarna bespreken ze in tweetallen hun antwoorden. Eventueel wordt per tweetal een beste antwoord gekozen. Dit antwoord wordt vervolgens plenair uitgewisseld. Uitbreiding: de tweetallen bespreken de antwoorden met een ander tweetal. Per viertal wordt het beste antwoord gekozen, dat vervolgens plenair wordt uitgewisseld.

Placemat

De placemat is een variant van het 'Eén-tweetje', waarbij papier en pennen worden gebruikt. Gebruik bij voorkeur een vel op A3-formaat. Verdeel het vel papier zoals in het voorbeeld. Elke jongere denkt individueel na over een vraag of opmerking, waarna hij het antwoord opschrijft in één van de hoekpunten. De groepsleden bespreken de antwoorden die zijn opgeschreven in de hoekpunten. De gemeenschappelijke antwoorden of het beste antwoord wordt in het middenvak opgeschreven. Het antwoord in het middenvak kan plenair worden uitgewisseld.

Expertgroep

De jongeren denken in verschillende groepen na over een deelonderwerp. Elke groep is nu expert in (heeft kennis over) één deelonderwerp. Vervolgens worden nieuwe groepjes gevormd waarin alle bestudeerde deelonderwerpen vertegenwoordigd zijn. Elke jongere is binnen de nieuwe groep expert in een deelonderwerp. De eerder opgedane kennis wordt in de nieuwe groep gedeeld.

Voorbeeld: Elk groepje jongeren verdiept zich in één vraag. Vervolgens worden nieuwe groepjes gevormd waarbij in elk groepje alle bestudeerde psalmen zijn vertegenwoordigd. Elk groepslid is 'expert' in één vraag en deelt deze kennis met de andere groepsleden.

Meningen uitwisselen

Om het *uitwisselen van meningen* te stimuleren, kunnen onder meer de volgende werkvormen worden gebruikt.

Gekleurde kaarten

Elke jongere beschikt over een rode en groene (en eventueel oranje) kaart. Er kunnen ook andere kleuren worden gebruikt. Een stelling wordt geprojecteerd en/of voorgelezen. De jongeren steken één van de kaarten op (rood=niet mee eens; groen=mee eens; oranje=twijfel). De meningen worden geïnventariseerd en eventueel genoteerd. Het opsteken van kaarten is een goede aanleiding om door te vragen naar argumenten.

Duimen

In plaats van gekleurde kaarten wordt een duim opgestoken. Duim rechtop = mee eens; duim naar beneden = niet mee eens; duim horizontaal opgestoken = twijfel.

Binnen- en buitenkring

Verdeel de jongeren in twee gelijke groepen. De eerste groep vormt een binnenkring. De tweede groep gaat hier in een kring omheen staan: de buitenkring.

Een jongere uit de binnenkring vertelt een mening of antwoord aan een jongere uit de buitenkring. Laat één van de kringen op een bepaald moment één of meerdere plaats(en) draaien, zodat een nieuw tweetal ontstaat en de meningen/antwoorden opnieuw worden uitgewisseld. Herhaal het draaien en uitwisselen een aantal keren.

Inventariseren

Om op een speelse manier antwoorden of meningen te *inventariseren* kunnen onder meer de volgende werkvormen worden gebruikt.

Post-its

Laat de jongeren hun antwoord of mening opschrijven op een post-it, een memoblaadje met plakstrip. Laat de beschreven memoblaadjes opplakken op een centrale plaats. De post-its kunnen, indien gewenst, door de jongeren gegroepeerd worden rond vergelijkbare antwoorden of meningen. Bespreek de reacties.

Muurtje bouwen

Antwoorden of meningen worden op een A4 papier geschreven. Bij de gezamenlijke bespreking wordt met de A4 papieren een muurtje gebouwd. De belangrijkste antwoorden en meningen worden onderop geplakt, de minder urgente zaken komen daarbovenop. Gebruik plakband of kneedgum om het papier op te hangen.

Woordweb

Inventariseer antwoorden of meningen op een whiteboard, flap-over of groot vel papier. Maak een woordweb waarin informatie kernachtig en geordend wordt weergegeven. Opmerkingen over hetzelfde onderwerp worden in kernwoorden bij elkaar opgeschreven.

Schets 1 – Jong en toch geroepen

Jeremia 1

Benodigheden voor deze bijeenkomst

- Voor elke jongere een Bijbel en een Handreiking
- Een leidingdeel voor jezelf als leidinggevende

Opening

- Te lezen Bijbelgedeelte:
 - ✓ Jeremia 1
- Tweede suggestie:
 - ✓ Exodus 3
 - ✓ 1 Samuël 3
 - ✓ Jesaja 6
- Suggesties om te zingen:
 - ✓ Psalm 121:4
 - ✓ Psalm 108:1
 - ✓ Psalm 139:1 en 7
 - ✓ Neem mijn leven, laat het Heer'
 - ✓ Heer', wat wilt Gij dat ik doe?
- Dankpunten:
 - ✓ De verkondiging van het Evangelie in ons land
 - ✓ Gods roeping in ons leven
- Gebedspunten:
 - ✓ Werkers in Gods Koninkrijk in binnen- en buitenland
 - ✓ Het ontdekken van Gods wil in onze levens

Doelstelling

- De jongeren kunnen aan het eind van de bijeenkomst de volgende X kernvragen beantwoorden:
 1. Hoe werd Jeremia tot profeet geroepen?
 2. Wat heeft deze roeping mij te zeggen?

Alternatieve startopdracht

- Nodig een student, predikant, evangelist of zending uit die iets vertelt over hoe de Heere hem geroepen heeft
- Begin met de Bijbelstudie en ga later op de avond uitgebreid in op vraag 6. Je kunt die opdracht op verschillende manieren uit laten voeren, bijvoorbeeld door in groepjes een

poster te maken over de verschillende roepingen. Groepje 1 neemt Jeremia, 2 Mozes, 3 Samuël en 4 Jesaja.

Achtergrondinformatie bij Jeremia 1

Vers 1-3

We vinden in dit Bijbelboek de 'woorden van Jeremia'. Hij ontving deze woorden als profeet, en daarom is dit woord het geïnspireerde Woord van God (zie 2 Petrus 1:21). Jeremia – zijn naam betekent 'de Heere grondvest' – is de zoon van Hilka, een priester. En daarmee behoort Jeremia ook zelf tot het priestergeslacht. Hilka is niet dezelfde als de hogepriester die vijf jaar later het Wetboek van Mozes vindt.

Hij woonde in Anathoth, één van de vier priestersteden in Benjamin (zie Jozua 2:17-18), dat zo'n 5 km ten noordoosten van Jeruzalem ligt. Nadrukkelijk staat er in v.2 dat het woord van de Heere tot Jeremia kwam. De datering die we hier vinden (het dertiende jaar van de regering van koning Josia) is de eerste keer dat het woord van de Heere tot Jeremia kwam. Toen werd hij, de priesterzoon, geroepen tot profeet. Vers 3 laat zien in welke tijd hij als profeet zijn werk gedaan heeft: onder de koningen Josia, Jojakim en Zedekia. We missen in deze opsomming de koningen Joahaz en Jojachin, dat is waarschijnlijk omdat zij maar enkele maanden geregeerd hebben. Jeremia heeft zijn werk gedaan in het tweestammenrijk Juda, tot het moment van de wegvoering in ballingschap naar Babel.

Vers 4-5

We lezen hier dat Jeremia geroepen wordt tot profeet. Het is het woord van de HEERE dat tot hem komt. De Verbondsgod spreekt tot Jeremia. Er staat 'tot mij', deze verzen zijn geschreven vanuit de persoon van Jeremia zelf, het is een persoonlijke beschrijving. Er worden hier vier werkwoorden gebruikt om te laten zien wat de Heere met Jeremia gedaan heeft: formeren (vormen) – kennen – heiligen – (aan)stellen. Al voor Jeremia's geboorte, heeft de Heere hem gekend, hem geheiligd en tot profeet aangesteld. Heel duidelijk zie je hier omschreven dat het de Heere is die elk mens het leven geeft. De Heere heeft Jeremia in zijn moeders buik geformeerd, gevormd. Dit doet terugdenken aan de schepping, waar God aan Adam het leven gaf. Maar voordat de Heere dat deed, kende hij Jeremia al. Dit laat een heel intieme relatie zien die de Heere met Jeremia heeft. Het begon allemaal bij de Heere, al lang voordat Jeremia bestond. Jeremia is geheiligd, dat is apart gezet. De Heere heeft hem ertoe bestemd, hem uitverkoren om Zijn profeet te zijn. Aangesteld tot profeet, dienstknecht van God. Als priester zou Jeremia dat ook al zijn, maar hij moest profeet worden, omdat de Heere dat zo wilde. En dan een profeet voor de volken: niet alleen voor het volk Israël, maar zelfs ook voor de heidenvolken (zie de hoofdstukken 46-51).

In zekere zin zijn wij ook geheiligd, door de doop apart gezet om de Heere te dienen. Ook geldt van ons dat de Heere vanaf het allereerste begin ons leven heeft gewild, ons kent en ons leven leidt.

Vers 6

Op die roeping volgt Jeremia's reactie, een afwijzende reactie. Hij verzucht: 'Ach Heere HEERE'. Jeremia weet niet wat hij hoort, en hij weet niet hoe het moet. Moet hij een profeet van God worden? Als tegenwerping voert hij aan dat hij niet kan spreken omdat hij nog veel te jong is. We weten niet hoe oud Jeremia hier precies is, wel is te zeggen dat hij in nog niet volwassen is, omdat er in het Hebreeuws staat dat hij nog maar 'een jongen' is. Te denken

valt aan een jongeman tussen de 15 en 25 jaar. Als priester begon je met je werk op 30jarige leeftijd, dus was Jeremia nog niet aan zijn priesterwerk begonnen.

Jeremia lijkt hier op Mozes (Exodus 4:10) en Gideon (Richteren 6:15) die zich eveneens onbekwaam voelden voor hun taak. Duidelijk is dat Jeremia dit 'werk' niet zelf gekozen heeft. Het is de Heere die hem geroepen heeft, en nu zal de Heere hem ook bekwaam maken.

Vers 7-8

De Heere weerlegt zijn weerwoord. Jeremia mag dit niet zeggen. Hij zál gaan, omdat de Heere hem zendt. En hij zál spreken, omdat de Heere het zegt. Het mag Jeremia moed geven dat de Heere hem de weg wijst: hij hoeft alleen maar te gaan waar de Heere hem zendt. En zo zal de Heere ook precies aangeven wat hij zeggen moet: hij hoeft alleen maar te spreken wat de Heere gebiedt. Toch vraagt dit van Jeremia wel gehoorzaamheid, onvoorwaardelijke gehoorzaamheid om precies dat te doen wat God hem beveelt. Bedanken voor zijn roeping is niet mogelijk. Dat de Heere Jeremia kent, blijkt als Hij zegt dat Jeremia niet bevreesd hoeft te zijn voor mensen. Dit was een reële gedachte van Jeremia, later blijkt steeds weer dat het volk niet op zijn boodschap zit te wachten. Ze zijn niet blij met hem en zijn woord, en meerdere keren zal Jeremia dit lijfelijk ervaren. Maar al bij zijn roeping verzekert de Heere hem van Zijn bewaring: 'Ik ben met u om u te redden'. De Heere vertroost Zijn knecht met Zijn aanwezigheid, zoals Hij dat deed bij Jozua (Jozua 1:5), Gideon (Richteren 6:16) en Zijn discipelen (Matthéüs 28:20). Ook zal de Heere reddend aanwezig zijn. Wat een bemoediging voor Jeremia: 'Ik ga met je mee, en Ik Zelf zal je uit hun handen redden'. Jeremia heeft de almachtige God aan zijn zijde, hij mag in Zijn dienst staan. Een betere plek is er niet!

Vers 9-10

Na de opdracht en belofte die Jeremia van de Heere gekregen heeft, volgt nu nog een teken om dit te bevestigen. In een visioen ervaart Jeremia dat de Heere met Zijn hand zijn mond aanraakt. Hiermee geeft de Heere aan dat Jeremia's mond helemaal aan Hem gewijd is. Ook geeft Hij Jeremia Zijn woorden in zijn mond. Het is Gods woord dat Jeremia spreken moet. Niet wat hij zelf bedenkt, maar wat de Heere zegt. Jeremia mag het voelen dat God deze opdracht aan hem geeft en hem tegelijk ook alles geeft wat hij daarvoor nodig heeft. De Heere maakt bekwaam voor de taak waarvoor Hij roept. Dat geldt ook vandaag nog.

Jeremia wordt aangesteld als profeet over de volken en koninkrijken – opnieuw lezen we nadrukkelijk dat hij niet alleen voor het volk Israël, maar ook voor de landen daaromheen profeet zal zijn. Met drie woordparen wordt zijn opdracht verder uitgewerkt. Hij moet:

1. uitrukken en afbreken – door tegen de zonde te preken;
2. verderven en verstoren – door oordelen aan te kondigen;
3. bouwen en planten – door te spreken van hoop en vernieuwing.

Het is een veelzijdige boodschap die Jeremia mag brengen. Onheilsprediking wanneer een volk op zijn zondige weg voortgaat, maar heilsprediking wanneer er bekering is. Het eerste is verdiend, het laatste is genade!

Vers 11-12

Na de roeping lezen we in dit hoofdstuk nog twee visioenen die Jeremia krijgt. Opnieuw komt het woord van de Heere tot Jeremia. Nu met een vraag: 'Wat zie je?'. Jeremia antwoordt dat hij een amandeltak ziet. Dit zal waarschijnlijk een bloeiende amandeltak zijn geweest. De Heere bevestigt dit en geeft er betekenis aan: 'Ik zal wakker zijn over Mijn Woord om dat te doen.' De amandelboom werd ook wel de 'lentewachter' of '(ont)waakboom' genoemd, omdat

hij vroeg in het voorjaar al in bloei staat. Als de winter nog niet voorbij is, laat de amandelboom al zien dat de lente komt. In het Hebreeuws klinkt het woord voor ‘amandeltak’ als het Hebreeuwse woord voor ‘waken’. Je kunt zeggen dat het een woordspeling is. Zoals de amandeltak in bloei de eerste lentebode is, zo kondigt de Heere het spoedige oordeel zijn. De Heere is wakker over Zijn Woord, Hij waakt er over en zal het waar maken. Dat betreft zowel de belofte als de bedreiging.

Vers 13-16

Voor de tweede keer komt de Heere tot Jeremia met de vraag ‘wat zie je?’. Ook nu zegt Jeremia wat hij (in dit visioen) ziet en geeft de Heere er betekenis aan. Jeremia ziet een kookpot – denk aan zo’n grote pot die vroeger boven het vuur hing. De inhoud van de pot kookt, en in het Hebreeuws wordt duidelijk dat het flink kookt en borrelt. Jeremia ziet de inhoud van de pot en hij ziet ook dat de pot voorover helt, zodat de inhoud er bijna uitstroomt. Jeremia ziet de pot komen vanuit het noorden en overhellen naar het zuiden.

De Heere legt uit dat de inhoud van deze pot het kwaad symboliseert. Het kwaad komt uit het noorden naar het land Israël toe dat in het zuiden ligt. Zoals de pot bezig is over te hellen, zo is het kwaad bezig te komen, zo is de Heere bezig Zijn oordeel uit te voeren. De Heere zal de koninkrijken uit het noorden roepen om Zijn volk te straffen. Later in Jeremia blijkt dat hier het volk van Babel mee bedoeld wordt. Hier wordt een meervoud gebruikt om duidelijk te maken dat de vijanden samenspannen tegen het volk van God. En het zal ze lukken om de macht over te nemen: hun tronen zullen staan voor de poorten van Jeruzalem. De Heere gebruikt deze vijanden om Zijn volk te straffen vanwege de zonden die ze gedaan hebben: ze hebben de Heere verlaten, ze hebben offers gebracht aan andere goden en ze hebben zich neergebogen voor zelfgemaakte beelden. Dat roept de toorn van de Heere op en naar Zijn rechtvaardigheid kan Hij niet anders dan dit straffen.

Vers 17-19

De Heere geeft Jeremia vier bevelen:

1. hij moet zijn gordel om zijn middel doen;
2. hij moet zich klaar maken voor vertrek;
3. hij moet alles spreken wat de Heere hem gebiedt;
4. hij moet niet verslagen en bevreesd zijn voor hen.

De eerste opdracht is beeldspraak. Zoals iemand die aan het werk ging of moest reizen zijn gordel om zijn middel deed en het lange kleed omhoog trok tot boven de knieën om er geen last van te hebben, zo moet Jeremia aan het werk. Hij moet zich klaar maken voor de strijd. Hij moet Gods woord verkondigen, precies zoals de Heere het hem zegt. Daarbij moet hij niet bang zijn voor wat de mensen vinden of doen. Onverschrokken moet hij zijn vijanden met het woord van God tegemoet gaan. Hij mag geheel op de Heere vertrouwen. Als Jeremia trouw is, zal de Heere hem niet in de steek laten. Als hij niet trouw is, zal de Heere hem ook loslaten en heeft de profeet reden om bang te zijn. Dit doet denken aan wat de Heere Jezus zegt in Mattheüs 10:33.

Jeremia hoeft het niet in eigen kracht te doen, want de Heere maakt hem tot een versterkte stad, een ijzeren pilaar en bronzen muren, zodat hij elke aanval uit de verschillende hoeken van de samenleving kan weerstaan. De groepen die in vers 18 genoemd worden, zijn precies de groepen waar Jeremia steeds mee te maken heeft. Zij – de machthebbers, priesters en volksgenoten van Jeremia – zullen tegen hem strijden. Maar omdat de Heere met Jeremia is,

zullen ze niet overwinnen. De HEERE – de Verbondsgod, de Ik ben Die Ik ben – is met Jeremia. Zo wordt Jeremia geroepen en klaar gemaakt voor zijn werk als profeet.

De brug naar jongeren

Jeremia is nog jong als hij geroepen wordt. Dat is echter geen belemmering! De jongeren op je vereniging moeten wellicht keuzes maken m.b.t. vervolgopleiding, beroep e.d. Laat deze avond zien dat de Heere daar ook iets over te zeggen heeft. Leg heel letterlijk de vraag bij hen neer of de Heere hen concreet roept voor een taak in Zijn Koninkrijk. Maar uiteindelijk gaat het in alle aspecten van ons leven, en dus ook in alle beroepen, om het volgen van Zijn stem.

Antwoorden op de vragen en suggesties voor gesprek

Startopdracht

Laat de jongeren hier (in groepjes) mee aan de slag gaan. Je kunt het resultaat bewaren en aan het eind van deze Handreiking nog eens bekijken. Laat de jongeren dan aanvullen wat ze nu meer weten van Jeremia.

1.
 - a. Hij is een priesterzoon. Zijn vader is Hilkia. Hij komt uit Anatot.
 - b. Het is de tijd van de koningen Josia, Jojakim en Zedekia, de tijd van het begin van de ballingschap.
 - c. Het wetboek werd teruggevonden. De dienst aan de Heere werd in ere hersteld. Zo werd o.a. het Pascha weer gevierd.
 - d. Hij heette eerst Mattanja en werd door de koning van Babel op de troon gezet. Hij regeerde 11 jaar en deed wat kwaad was in de ogen van de Heere. Uiteindelijk kwam Zedekia in opstand tegen de koning van Babel. Dit kwam hem duur te staan: zijn zonen werden gedood en zelf werd Zedekia blind gemaakt en meegevoerd naar Babel.
2.
 - a. Eigen antwoord.
 - b. Eigen antwoord.
 - c. Eigen antwoord. Probeer een open gesprek hierover te krijgen door bijv. ook iets te vertellen uit je eigen leven.
 - d. Wij hebben nu het Woord van de Heere in de Bijbel. Dat is anders dan in de tijd van Jeremia toen God rechtstreeks tot Zijn profeten sprak. Nu gaat dat via de Bijbel. Natuurlijk kan de Heere nog steeds rechtstreeks spreken, maar dat is altijd in overeenstemming met Zijn Woord.
 - e. Je leert iemands stem verstaan doordat je die persoon leert kennen. Als je de Heere steeds beter leert kennen, Hem gaat liefhebben, Zijn Woord gaat lezen en herlezen, zul je ook Zijn stem steeds beter verstaan. Het lezen van Zijn Woord moet samengaan met het gebed. Vraag de Heere of Hij je wil helpen Zijn stem te verstaan.
3.
 - a. Denk aan predikanten, evangelisten en zendingen.
 - b. Het kan zeker!
 - c. Laat de jongeren hier vanuit hun eigen gevoel op reageren.
 - d. Deze God heeft al heel vroeg in jouw leven laten zien dat Hij je God wil zijn. Dat Hij recht heeft op jouw leven. Als Hij je vervolgens in Zijn dienst roept, past dat hier bij.

Bovendien heeft de Heere laten zien in de doop dat Hij je alles wil geven wat je nodig hebt. Dat zal Hij zeker ook doen voor het werk in Zijn Koninkrijk.

4.
 - a. Dat Hij Zelf erbij zal zijn en Jeremia zal redden.
 - b. De Heere raakt zijn mond aan. Daarmee geeft Hij Zijn woorden in Jeremia's mond. Zo zal de Heere er Zelf voor zorgen dat Jeremia de woorden weet die hij moet spreken.
5.
 - a. Het volk heeft de Heere verlaten en de afgoden gediend.
 - b. In vers 19 staat dat ze tegen Jeremia zullen strijden. Ze verhardden zich voor het woord van de Heere.
 - c. Ook wij kunnen negatief reageren op Gods oordeel. Uiteindelijk is het iets wat we niet willen, waar we niet van willen horen (bijv. in de preek). De Heere Zelf zal het anders moeten maken in ons hart. Dan gaan we Hem geloven, ook wat Zijn oordelen betreft.
 - d. Eigen antwoord.
6. Deze opdracht is mooi om in groepjes te doen. Laat elk groepje een andere persoon bestuderen en hun resultaat presenteren aan de groep. Zie ook de alternatieve startopdracht.
7. Bespreek de stellingen op verschillende manieren. Zie hiervoor de didactische informatie.
8. Zie de uitleg hierboven voor achtergrondinformatie bij deze verzen.

Schets 2 – Twee zussen

Jeremia 3:6-18

Benodigheden voor deze bijeenkomst

- Voor elke jongere een Bijbel en een Handreiking.
- Een leidingdeel voor jezelf als leidinggevende.
- Apparatuur om het filmpje op abcvanhetgeloof.nl te bekijken (alternatieve startopdracht).
- Papier en stiften/pennen voor het woordweb bij de startopdracht.
- Een geprinte versie van de Bijbeltekst met extra ruimte tussen de regels om de symbolen van de Zweedse methode toe te kunnen voegen.
- Papier, stiften e.d. voor vraag 4.

Opening

- Te lezen Bijbelgedeelte:
 - ✓ Jeremia 3:6-18
- Tweede suggestie:
 - ✓ H.C. zondag 33
 - ✓ Lukas 15:11-32
- Suggesties om te zingen:
 - ✓ Psalm 105:5
 - ✓ Psalm 32:1
 - ✓ Ik heb je bij je naam geroepen
 - ✓ Heer', ik kom tot U
 - ✓ Zoek eerst het koninkrijk van God
 - ✓ Create in me a clean heart
 - ✓ Eens was ik een vreemd'ling,
 - ✓ Kom in mijn hart
- Dankpunten:
 - ✓ Dat God tot bekering roept
 - ✓ Voor Zijn genade
- Gebedspunten:
 - ✓ Zorg en verdriet onder de jongeren
 - ✓ Om verandering, dagelijkse bekering in ons leven

Doelstelling

- De jongeren kunnen aan het eind van de bijeenkomst de volgende twee kernvragen beantwoorden:
 3. Wat is de zonde van het volk en hoe reageert de Heere?
 4. Wat is bekering en hoe kun je je bekeren?

Alternatieve startopdracht

Bekijk op www.abcvanhetgeloof.nl het filmpje over 'bekering' en spreek daar met elkaar over door.

Achtergrondinformatie bij Jeremia 3:6-18

Vers 6-11

Jeremia ontvangt deze woorden van de Heere tussen 327 (zijn roeping) en 306 (Josia regeert van 640-609) voor Christus. Het tienstammenrijk, Israël, en het tweestammenrijk, Juda, worden in deze verzen voorgesteld als twee zussen. De vraag komt naar Jeremia toe of hij gezien heeft wat het afvallige, zondige Israël gedaan heeft. Jeremia kan dit niet met eigen ogen gezien hebben (Israël is in 722 v.Chr. weggevoerd), maar hij zal er uiteraard van gehoord hebben. Israël heeft hoererij bedreven op elke hoge berg en onder elke groene boom. In Jer. 2:20 en 13:27 komt deze uitdrukking eveneens voor. Het duidt op de afgodendienst. Het volk is niet trouw aan de Heere, maar pleegt overspel met de afgoden. Onder elke groene boom stond een afgodsbeeld van Astarte, de godin van de vruchtbaarheid. En op elke hoge berg stond wel een tempeltje voor Baäl. Het bedrijven van hoererij kan in de dienst aan Astarte ook nog eens letterlijk opgevat worden.

De Heere heeft Israël tot bekering geroepen, het volk wilde niet luisteren. De ballingschap volgde. In vers 8 wordt het beeld van een scheidingsbrief gebruikt: De Heere heeft Israël vanwege haar overspel met andere goden de scheidingsbrief gegeven. Lang heeft Israël Zijn geduld op de proef gesteld door voort te gaan in de afgodendienst. Er is een eind aan Zijn geduld gekomen. Juda zag dit, maar niet als schrikwekkend voorbeeld. Ze gingen zelf ook op in de afgodendienst. Ze plegen overspel met steen en hout, zie Jer. 2:27. Ook tot Juda kwam Gods roep tot bekering. Maar ze bekeerden zich slechts in schijn. Hierbij kan wellicht gedacht worden aan de reformatie onder Josia (622/621 v. Chr.). Daarom wordt ook zuster Juda 'trouweloos' genoemd.

Het is met Juda nog erger dan met Israël. Vergeleken bij de zonde van Juda, lijkt Israël nog wel enigszins rechtvaardig. Israël heeft het nog niet zo bont gemaakt als Juda. Israël is afvallig, maar Juda trouweloos. De zonde van Juda gaat een stap verder. Ze leiden als het ware een dubbelleven: in schijn bekeren ze zich tot de Heere, maar ondertussen dienen ze ook en vooral de afgoden.

Vers 12-15

Jeremia, profeet van het tweestammenrijk, wordt nu opgeroepen om Gods woord te brengen aan Israël, dat naar het noorden (Assyrië) in ballingschap is gevoerd. Het is een oproep tot bekering, radicale terugkeer tot de Heere. De HEERE noemt Zich hier de Verbondsgod. Hij is goedertieren, vol van goedheid en genade. Dat is dan ook de enige grond van terugkeer. Gods toorn is niet voor eeuwig, er is een mogelijkheid tot ontkoming. Daar is voor nodig dat het volk zijn zonde inziet en belijdt. Ze zijn in opstand gekomen tegen de Heere, ongehoorzaam geweest, en hebben hun heil gezocht bij anderen, bij afgoden.

Bekering is nodig maar ook mogelijk! Nodig: dat blijkt als ze 'afkerige kinderen' genoemd worden. Mogelijk: dat blijkt als de Heere zegt: 'Ik heb u getrouwd'. In het Hebreeuws is het woord voor 'heer' of 'echtgenoot' gelijk aan het woord 'Baäl'. Het volk laat zich in met Baäl in plaats van met haar eigen Man, de Heere (zie ook Hosea 2:15-16). Hier blijkt de trouw en liefde van de Heere. Als Israël terugkeert tot de Heere, haar wettige Echtgenoot, dan zal de Heere hen, een 'rest' als het ware volk van God (zie ook Jes. 6:11-13 en 10:20-23), terugbrengen naar Sion. Het gaat hier niet om een beperking van Zijn genade (slechts 1 of 2),

maar om de ruimheid ervan. God zorgt ervoor dat die ene terug zal komen in de stad waaruit hij – om eigen schuld – verdreven was. In die stad, die symbool staat voor het hele land, zal de Heere goede herders geven, herders naar Zijn hart. Bij Jeremia komen vaker herders voor (Jer. 2:8, 10:21; 23:1-4 en 50:6). Hier zijn het herders die het volk weiden met wetenschap, kennis, en verstand. Goede herders, in tegenstelling tot de leidlieden uit 2:8. De Heere belooft herders te geven die Zijn heiligheid weerspiegelen in het nationaal en persoonlijk leven. Herders zoals ze bedoeld zijn. In het Nieuwe Testament horen we de Heere Jezus zeggen: Ik ben de Goede Herder. Leiders die een goede herder voor het volk zijn, lijken op de Heere Jezus.

Vers 16-18

Als het volk terugkeert naar het land, zal er een goede tijd aanbreken. Het volk zal uitbreiden en zich vermeerderen. Ook zullen ze de Heere weer dienen. Hier blijkt dat doordat ze verlangen naar de ark van de Heere. Dit zal echter niet meer nodig zijn. Men zal er zelfs niet meer aan denken. De Troon van de Heere zal in Jeruzalem zal zijn. Jeruzalem neemt de symbolische functie van de ark over. Het gaat in Jeruzalem helemaal om de Heere en Zijn dienst. Alle heidenen zullen naar Jeruzalem komen om samen met hen de Heere te dienen (zie Jes. 2:1-5) en iedereen die dan in Jeruzalem woont, zal trouw zijn aan de Heere (zie Jes. 4:2-6). Ook Juda zal delen in dit heil. Ze zullen samen komen. Samen zullen ze het land erven dat aan hun vaders beloofd was (Gen. 12:1). Ze zullen komen uit alle streken waarheen ze verstrooid waren. De vernieuwing zal compleet zijn!

Deels zien we deze profetie vervuld in de terugkeer uit de ballingschap, maar deze belofte zal ook nog vervuld worden in het laatste der dagen, zie ook Jer. 23:3-8 en Rom. 9-11. Verstopt in deze belofte ligt ook de belofte van de komst van de Messias. Met Hem zullen de ceremoniën van ark en tempel ophouden, met Hem zal de vernieuwing pas echt compleet zijn!

De brug naar jongeren

Jongeren leiden zo makkelijk een dubbelleven. Zondags in de kerk, door de weeks op school, werk, met vrienden. Een leven met de Heere moet een leven uit één stuk zijn. God roept ons op tot bekering. Dat betekent een radicale omkeer (wedergeboorte), maar ook dagelijkse vernieuwing van ons hart en leven. Maak beide onderdelen duidelijk aan de jongeren.

Antwoorden op de vragen en suggesties voor gesprek

Startopdracht

Laat dit woordweb aan het eind weer terugkomen. Combineer het evt. met het filmpje van abcvanhetgeloof (zie alternatieve opdracht).

1. Print de tekst uit met extra ruimte tussen de regels. Laat de jongeren eerst zelf de symbolen toevoegen. Praat er daarna in groepjes over door. Verzamel de vragen die er na de bespreking nog zijn en reageer hierop.
2.
 - a. De relatie tussen de Heere en het volk is als de relatie van een man en een vrouw. Beiden moeten elkaar trouw zijn. Nu is het volk ontrouw door een andere man achterna te lopen.
 - b. Dat verbond is gesloten bij de doop. Daar beloofde de Heere: Ik wil jouw God zijn. Van daaruit ligt bij ons de opdracht om voor de Heere te leven.

- c. Eigen antwoord. Spreek erover dat wij uit onszelf dit verbond niet houden en steeds weer verbreken.
 - d. De Heere blijft trouw! Toch kan Hij ook in onze levens komen met Zijn straf en oordeel. Wel mag je zeggen dat het oordeel gedragen is door Zijn Zoon. Het definitieve oordeel over mensen die zich van God blijven afkeren, zal komen bij de wederkomst.
3. Eigen antwoord.
4. Maak 4 groepjes en verdeel de profeten Elia, Elisa, Hosea en Amos over de groepjes. Als je veel creatieve jongeren hebt, kun je hen de mogelijkheid geven om de boodschap van de profeet te verbeelden in een schilderij of poster. Jongeren die graag met taal bezig zijn, kunnen mogelijk een gedicht maken. Kijk wat bij de jongeren past.
5.
 - a. In beide gevallen is er sprake van een dubbelleven.
 - b. Eigen antwoord.
 - c. Laat de jongeren hier evt. een rollenspel van maken. Eén jongere is Patrick, een andere jongere is Evelien. Laat ze zo oefenen met het gesprek aan te gaan.
6.
 - a. Afsterven van de oude mens en het opstaan van de nieuwe mens.
 - b. Als je in de Heere Jezus gelooft, is je oude mens, je zondige natuur, met Hem gestorven. Het nieuwe leven is door Zijn lijden, sterven en opstanding dan je deel geworden. Door Zijn genade ontvang je kracht om dagelijks tegen die oude mens te strijden en als nieuw, geheiligd mens te leven.
 - c. Je zonden horen bij de oude mens. Dit leven moet je afleggen. Daar hoort het belijden van je zonden bij. Dan keer je terug tot de Heere en leef je als die nieuwe mens. In het leven van een christen zullen zowel de oude als de nieuwe mens er steeds zijn. Dat komt door de zonde en gebrokenheid in deze wereld. Je hebt te strijden tegen de oude mens en te streven naar een leven als nieuw mens. Daar heb je de Heilige Geest steeds bij nodig.
7. De Heere roept in dit vers juist op om tot Hem terug te keren. Het zijn afkerige kinderen, ze hebben gezondigd, maar toch zegt de Heere: kom bij Mij terug! Hij is nog steeds Israëls Man. Zo zie je dat er bij de Heere trouw, genade en vergeving is. Daar spreekt dit hele hoofdstuk van. Het staat vol met de ontrouw van het volk, maar steeds weer klinkt Gods roepstem tot bekering. Hij heeft het goede met het volk voor. De Heere belooft hier Zijn volk vanuit de ballingschap weer terug te halen. Zelfs als het er twee uit een dorp zijn, of één uit een geslacht, dan nog zal de Heere ze thuisbrengen. Het gaat hier dus niet om een beperking, maar het geeft de ruimheid van Zijn genade aan. Door oorlog en ballingschap zijn velen ten onder gegaan, maar de Heere zorgt ervoor dat er nog mensen terugkeren. Hij zal het doen! Als je de lijsten van teruggekeerde ballingen in Ezra 2 en Nehemia 7 leest, zie je dat mensen inderdaad vernoemd worden naar hun herkomst uit een geslacht of een stad.
8.
 - a. Eigen antwoord.
 - b. Het is genade die hier schittert. Niet de ontrouw van het volk maar de trouw van de Heere heeft het laatste woord! De Heere is en blijft trouw aan Zijn verbond.
 - c. Hij is de Goede Herder. Hij zal Koning zijn in Jeruzalem. Zijn volk zal komen en Hem dienen. De heidenvolken zullen tot Hem komen.

Schets 3 – Onverdiend

Jeremia 24

Benodigheden voor deze bijeenkomst

- Voor elke jongere een Bijbel en een Handreiking
- Een leidingdeel voor jezelf als leidinggevende
- Papier en potloden/pennen voor de bijbelstudiemethode 'Wat zie je?'

Opening

- Te lezen Bijbelgedeelte:
 - ✓ Jeremia 24
- Tweede suggestie:
 - ✓ Psalm 73
- Suggesties om te zingen:
 - ✓ Psalm 145:6
 - ✓ Psalm 73
 - ✓ Psalm 1
 - ✓ Psalm 2:6 en 7
 - ✓ God is getrouw
 - ✓ Genade groot (Amazing grace)
 - ✓ Groot is Uw trouw o Heer
- Dankpunten:
 - ✓ Voor onverdiende genade
- Gebedspunten:
 - ✓ Om helder zicht op de uitverkiezing, dat het geen struikelblok maar een troost is

Doelstelling

- De jongeren kunnen aan het eind van de bijeenkomst de volgende twee kernvragen beantwoorden:
 1. Wat is Gods vrijmacht en wat betekent dit voor de uitverkiezing?
 2. Hoe kan de uitverkiezing een persoonlijke troost en houvast zijn?

Alternatieve startopdracht

De Dordtse Leerregels zeggen veel over de uitverkiezing. Waarschijnlijk is de inhoud voor veel jongeren onbekend. Mooi om met elkaar hier wat uit te lezen. Je kunt evt. een hertaling gebruiken. Lees en bespreek D.L. 1, art. 1-6.

Achtergrondinformatie bij Jeremia 24

Vers 1-3

Opnieuw krijgt Jeremia een visioen te zien. De Heere geeft hem niet alleen Zijn woord door, maar onderstreept dit ook door beelden. Jeremia wordt meegenomen naar de tempel en ziet daar twee manden met vijgen staan. We lezen dat de eerste wegvoering (597 v.Chr.) plaatsgevonden heeft. De koning, de hovelingen en belangrijke ambachtslieden zijn door Nebukadnezar naar Babel gevoerd. De smeden en timmerlieden kan Nebukadnezar goed gebruiken. Tegelijk legt hij het hele openbare leven van Juda plat door deze onmisbare werkers mee te nemen. De tempeldienst ging echter nog wel door, en Jeremia ziet bij de tempel twee manden vijgen staan die wellicht gebracht zijn als tienden: dat deel van de oogst dat voor de Heere bestemd is.

Eén mand is gevuld met heel goede vijgen, dat zijn vroegrijpe vijgen, de lekkerste vijgen. In de andere mand zitten zeer slechte vijgen. Zo slecht, dat ze niet te eten zijn. Jeremia beschrijft op de vraag van de Heere wat hij ziet. Zie ook Jer.29:17 waarin gesproken wordt over slechte vijgen.

Vers 4-7

De Heere geeft Zelf de uitleg van het beeld. In deze verzen eerst de betekenis van de goede vijgen. De goede vijgen zijn de weggevoerde ballingen. Gods oog zal op de ballingen zijn en ze zullen uiteindelijk terug mogen keren in hun land. Bij het begin van de ballingschap wordt dus ook het einde al in het vooruitzicht gesteld (zie hiervoor ook Jer. 29). De Heere zal hen bouwen en planten. Hier worden nadrukkelijk de positieve woorden genoemd die Jeremia bij zijn roeping meekreeg (Jer. 1). Een boodschap van heil dus voor de ballingen! Geheel tegen het gevoel van de mensen in Juda, vallen juist zij (de achterblijvers) en niet de weggevoerden in ongenade bij God. Het gaat zelfs nog verder: God zal het hart van de weggevoerden veranderen. Ze zullen echt de HEERE kennen. Het gaat hier om kennis om behouden te worden op basis van Gods vrijmachtige genade (zie ook Jer. 4:4 en 31:31-34). Ze zullen weer worden wat ze door het verbond zijn: volk van God. Ze zullen zich namelijk tot de Heere bekeren. Deze verbondswoorden doen denken aan Deut. 30:1-10 en we lezen deze verwachting ook in Ez. 36:22-28. Daar lezen we ook van de Geest die komen zal in de harten waardoor ze zich bekeren.

Vers 8-10

Dan de slechte vijgen. Zij verwijzen naar de koning, het volk dat achtergebleven is in Juda en naar het volk dat naar Egypte is gevlocht. Zij zijn als niet eetbare, slechte vijgen. We weten niet precies wanneer de vlucht naar Egypte, waarover hier gesproken wordt, plaatsgevonden heeft. In ieder geval moet het voor of gelijk na de wegvoering in 597 v. Chr. geweest zijn. Degenen die achtergebleven zijn, beschouwden zichzelf als gered. Ze verhieven zich boven de weggevoerde volksgenoten. Ze zagen zichzelf als 'goede vijgen', maar God zal hen tot de 'kwade vijgen' maken. Deze mensen zullen onder de volken worden tot een schrikbeeld, een smaad, een spreekwoord en spot en een vloek. Als de heidenen rondom Israël een bijzonder grote ramp willen vertellen, dan zal het volk van Juda als voorbeeld genomen worden: 'Zo ging het ook met de Judeërs!' Als vloek zullen de heidenen tegen elkaar zeggen: 'Ga ten onder als een Judeeër!' Ze zullen als balling in het vreemde land met de vinger nagewezen worden. Hier zie je dat de zegen die beloofd was aan Abraham, wordt veranderd in een onheilsdreiging. Aan hem werd beloofd dat zijn naam tot een spreekwoordelijke zegen zou worden (Gen. 12:3). Nu wordt voorzeggd dat de naam van zijn nakomelingen spreekwoordelijk zal worden als er

over vloek en ondergang gesproken wordt. We zien hier een verwijzing naar de vervloekingen in Deut. 28:25, 37 en 45. Ze gaan in vervulling bij de verwoesting van Jeruzalem in 586 v.Chr. Voor de weggevoerden dreigt er naast de ballingschap ook het zwaard, de honger en de pest (zie ook Jer. 21:7).

De brug naar jongeren

Vragen over de uitverkiezing kunnen een grote rol spelen in het (geloofs)leven van (serieuze) jongeren. Probeer erachter te komen wat het begrip bij jongeren oproept zodat je hierop in kunt gaan tijdens deze avond.

Het kan voor jongeren ook een onbekend onderwerp zijn. Leg dan vanuit dit gedeelte uit wat het betekent.

Antwoorden op de vragen en suggesties voor gesprek

Startopdracht

Deze opdracht kun je goed uitvoeren met de hele groep, maar het is ook mogelijk om de jongeren hier over na te laten denken in kleine groepjes. Verzamel zoveel mogelijk dromen en visioenen.

1. Laat een aantal jongeren (als ze willen) hun tekening presenteren.
2. In 605 en/of 597 v.Chr:
 - ✓ Koning Jojachin weggevoerd
 - ✓ Daniël en zijn vrienden weggevoerd
 - ✓ Ambachtslieden en smeden weggevoerd
 - ✓ Jeruzalem geplunderd
 - ✓ Kostbaarheden uit de tempel meegenomenIn 586 v. Chr.:
 - ✓ Koning Zedekia weggevoerd
 - ✓ Veel gewoon volk weggevoerd
 - ✓ De tempel verwoest
 - ✓ Jeruzalem verwoest
3.
 - a. Gelijkenissen over twee soorten mensen: de wijze en de dwaze bouwer, de wijze en de dwaze maagden bijvoorbeeld.
 - b. Om hun boodschap duidelijk te maken en dichtbij de hoorders te brengen.
 - c. Om de inhoud van Zijn boodschap niet direct duidelijk te maken. Vaak gaf Hij alleen aan discipelen de betekenis van de gelijkenis en hield Hij dit voor het volk verborgen.
4. Bespreek de stellingen op verschillende manieren. Zie hiervoor de didactische handleiding voor schets 1.
5.
 - a. Ook hier gaat het over twee soorten mensen. Het lijkt de mensen die met God willen leven slecht te gaan (en andersom).
 - b. Omdat het hen zo goed ging.
 - c. Vers 17. Hij ging naar Gods huis en hij lette op het einde van de goddelozen.
 - d. Eigen antwoord.
6.
 - a. Dat de Heere vrij is om te doen wat Hij wil, wat Hij goed vindt.

- b. Dat de Heere mijn leven leidt naar Zijn wil. Dat er in mijn leven niks gebeurt zonder dat Hij het wil. Dat geeft troost! Maar als je de Heere niet persoonlijk kent, kan het een benauwend gevoel geven. Want ook dan gebeurt er niks in je leven buiten Hem om.
 - c. Dat wij maar hele kleine, nietige mensjes zijn die veel denken te kunnen, maar uiteindelijk alleen leven omdat God ons de adem geeft. Elke seconde van ons leven zijn we afhankelijk van de Heere. Het is een zegen als je dit gaat inzien en dat je de Heere dan nodig krijgt voor heel je leven.
- 7.
- a. Eigen antwoord.
 - b. Eigen antwoord. Geef de ruimte om hier persoonlijk over na te denken.
 - c. Als het goed is, worden ongelovigen opgeroepen tot bekering. Maar ook voor gelovigen is die dagelijkse bekering nodig. Hun leven moet elke dag geheiligd worden. De vraag hoe je praktisch kunt leven als christen moet in de preek aan de orde komen. De drieslag ellende, verlossing en dankbaarheid biedt voor alle hoorders een boodschap.
- 8.
- a. Een oproep om de roeping en verkiezing vast te maken. Dat wil zeggen: de oproep om bezig te gaan met de roeping en verkiezing.
 - b. Elke uitverkorene komt tot geloof. Als er in je leven vruchten van geloof en bekering zijn, ben je dus uitverkoren. De uitverkiezing komt openbaar in liefde tot God.
 - c. Persoonlijk. Zie de opmerkingen bij 'brug naar jongeren'.
Als er veel vragen bij de jongeren leven over dit onderwerp, kun je meer informatie vinden op abcvanhetgeloof.nl bij het kernwoord uitverkiezing. Bekijk evt. het filmpje met elkaar.
- 9.
- a. Dat je nooit moet beginnen met de vraag 'ben ik uitverkoren?'. Dan loop je namelijk vast, want daar kom je nooit uit. De uitverkiezing dient als troost achteraf. Het geeft zekerheid: de Heere is al in de eeuwigheid met mij begonnen, en Hij maakt Zijn werk vast en zeker af. Het ligt vast – niet in mezelf, maar in Hem!
 - b. De tweede uitspraak is onjuist. Dan kom je namelijk nooit zover.

Schets 4 – Een beeldende profetie

Jeremia 27 en 28

Benodigheden voor deze bijeenkomst

- Voor elke jongere een Bijbel en een Handreiking
- Een leidingdeel voor jezelf als leidinggevende

Opening

- Te lezen Bijbelgedeelte:
 - ✓ Jeremia 27 en 28
- Tweede suggestie:
 - ✓ Als je twee avonden over de schets doet, kun je Jeremia 27 en 28 ook verdelen over twee avonden
 - ✓ Johannes 18:28-40
 - ✓ Johannes 14:1-14
- Suggesties om te zingen:
 - ✓ Psalm 43:1,2 en 3
 - ✓ Psalm 45:2
 - ✓ Psalm 100
 - ✓ Uw Woord is een lamp voor mijn voet
 - ✓ De kerk van alle tijden
- Dankpunten:
 - ✓ Voor de waarheid van Gods Woord
- Gebedspunten:
 - ✓ Inzicht om te kunnen onderscheiden wat waarheid is
 - ✓ Dat predikanten het Woord van God zuiver verkondigen

Doelstelling

- De jongeren kunnen aan het eind van de bijeenkomst de volgende X kernvragen beantwoorden:
 5. Wat zijn de kenmerken van valse profetie?
 6. Hoe leer je de waarheid herkennen?

Alternatieve startopdracht

- Vraag de dominee om iets te vertellen over zijn preekvoorbereiding. Denk aan vragen als: Hoe leest en onderzoekt hij de Bijbeltekst? Hoe haalt hij de boodschap uit de tekst naar boven? Hoe laat de Heere hem zien wat waarheid is?
- Je kunt het filmpje over Gods Woord van ABC van het geloof samen bekijken en bespreken: www.abcvanhetgeloof.nl/gods-woord.

Achtergrondinformatie bij Jeremia 27 en 28

Jeremia 27:1-11

Jeremia ontvangt deze boodschap van de Heere aan het begin van het koningschap van Jojakim. Deze koning regeerde van 609-597 v.Chr. De handeling die Jeremia uit moet voeren vindt later plaats, v.3 laat ons zien dat koning Zedekia dan regeert. Hij regeerde van 597-586 v.Chr. Jeremia krijgt de opdracht een symbolische handeling uit te voeren. Hij moet iets verbeelden om zijn boodschap te onderstrepen. Hier zijn het 'banden en jukken'. Jukken werden gemaakt van hout en met leren riemen (banden) aan trekdieren bevestigd. Jeremia moet meerdere van die jukken maken en om zijn hals hangen. Hiermee zal hij letterlijk gebukt lopen. Die jukken zijn bedoeld voor koningen van de omringende volken: van Edom, Moab, de Ammonieten, Tyrus en Sidon. Deze vijf koningen hebben gezanten gestuurd naar koning Zedekia in Juda voor een overleg. Met elkaar willen ze opstaan tegen de koning van Babel. Tijdens dit overleg krijgen de gezanten een boodschap voor hun koningen mee van de God van Israël. Jeremia bezorgt elke gezant een houten juk met daarbij de volgende boodschap: 'Zo zegt de God van Israël, Die de God van de hele aarde is en Die regeert over de hele aarde: Ik heb al uw landen in de hand van de koning van Babel gegeven. U allen zult hem dienen. En als u zich verzet, als u uw nek niet legt onder het juk van de koning van Babel, dan wacht u niets anders dan de dood door het zwaard, de honger of de pest. Luister niet naar uw eigen profeten die u zeggen dat u de koning van Babel niet zult dienen, zij profeteren vals. Maar breng u onder het juk van Babel en u zult blijven wonen in uw eigen land.'

Het moet een vreemde boodschap zijn geweest voor deze gezanten. Een God Die regeert over de hele aarde? En hun eigen goden dan? Ook het moment van deze boodschap is bijzonder: ze zijn nota bene samengekomen om te bespreken hoe ze tegen Babel op kunnen staan, en nu krijgen ze de opdracht om zich neer te leggen bij het juk van Babel.

De Heere noemt Nebukadnezar Zijn knecht (v.6). De Heere gebruikt deze heidense koning om Zijn plan ten uitvoer te brengen. Tegelijk kondigt de Heere hier ook al het einde van Babel aan.

De Heere waarschuwt voor valse profeten. De profetie van Jeremia daarentegen is waarheid. De koningen zullen hier vanzelf achter komen...

Ook deze heidense volken krijgen een waarschuwing: als ze luisteren naar het woord van de Heere zullen ze gespaard worden. Dat is genade die ook hier al betoond wordt aan heidenen.

Vers 12-15

Dan komt de boodschap van Jeremia tot Zedekia. Ook voor hem geldt: Babel dienen is de wil van de Heere. Als je dat doet, zal de koning en het volk blijven leven. Het alternatief is de dood, door het zwaard, de honger of de pest. De Heere is uit op het leven van de koning en zijn volk. Luister toch niet naar de valse profeten, maar luister naar het woord van God! Zo zien we dat ook in het oordeel dat de Heere over Zijn volk brengt – het oordeel dat ze hadden verdiend! – Zijn genade en verbondstrouw schittert. De Heere is uit op ons leven!

Vers 16-22

In deze verzen richt Jeremia zich tot de priesters en het volk. Ook zij worden opgeroepen niet te luisteren naar de valse profeten. Hun boodschap klinkt zo mooi, maar gaat tegen het woord van de Heere in. In 605 en 597 v.Chr. had Nebukadnezar al kostbaarheden uit de tempel meegenomen (zie Dan.1:1-2 en 2 Kon.24:10-13). De valse profeten kondigen aan dat deze

voorwerpen snel weer in Jeruzalem terug zullen zijn en dat alles dan weer bij het oude zal zijn. Niks geen buigen onder het juk van Babel, maar leven in vrijheid.

Jeremia zegt: we kunnen beter bidden dat de rest van de tempelvoorwerpen niet ook naar Babel worden weggevoerd. Want dát zal gebeuren, zegt de Heere. Alles wat in deze stad overgebleven is, zal ook meegenomen worden door Nebukadnezar. En daar zal het blijven tot het moment dat de Heere Zelf het weer zal terugbrengen. Ook hier belooft de Heere dus al dat er een einde zal komen aan de ballingschap. We zien de waarheid van deze profetie als in 586 v.Chr. de tempel en heel Jeruzalem wordt verwoest. Maar ook de belofte van terugkeer wordt waarheid, als de Israëlieten in 538/535 v.Chr. weer terug mogen keren naar Jeruzalem (Ezra 1:7,8 en 5:13-17).

Jeremia 28:1-4

Deze gebeurtenis vindt plaats in het vierde jaar van de regering van Zedekia. Er staat bij dat het in hetzelfde jaar is – waarschijnlijk hebben de gebeurtenissen uit Jer.27 dus ook in dit jaar plaatsgevonden. We ontmoeten hier een andere profeet, Hananja. Hij richt het woord tot Jeremia terwijl de ogen van de priesters en het volk op hen gericht zijn. Jeremia loopt nog steeds met dat juk over zijn schouders (zie 27:2). Nu heeft Hananja een boodschap van de Heere gekregen – tenminste, dat zegt hij zelf. De boodschap die hij van de Heere gekregen heeft, is compleet anders dan de boodschap van Jeremia. ‘Nog twee jaar’, verkondigt Hananja, ‘en dan zullen alle vaten weer terug in de tempel zijn. En koning Jojachin (Jechonia) zal samen met alle weggevoerden weer thuiskomen in Jeruzalem. Want de Heere zal het juk van de koning van Babel verbreken.’

Hananja sluit hier dus aan bij wat hij Jeremia ziet en hoort verkondigen. Hij brengt de boodschap op dezelfde manier als Jeremia (‘zo spreekt de Heere), maar de inhoud van zijn boodschap is radicaal anders. Het is een boodschap die de mensen goed ligt. Geen oordeel maar redding.

Vers 5-9

Dan gaat Jeremia spreken. Nadrukkelijk staat er dat hij dit eveneens voor de ogen van het hele volk en de priesters doet. ‘Amen’, klinkt zijn boodschap. ‘Inderdaad Hananja, laat de Heere het zo maar doen.’ Het is een spottende, sarcastische reactie. Het zou toch mooi zijn als dit zou gebeuren. Zo willen we het allemaal wel...!

Maar dan komt Jeremia met de echte boodschap van de Heere. Eerst legt hij uit dat er valse profeten zijn en hoe je deze kunt herkennen. Vaak spreken profeten oordeelswoorden. Terwijl het volk natuurlijk veel liever van vrede hoort. Maar als een profeet dan spreekt over vrede, dan weet je dat het een echte profeet is, als zijn woord ook uitkomt. Dan weet je dat deze profeet namens de Heere komt. Laten we maar zien dus, of er binnenkort een terugkeer uit de ballingschap komt. We zullen vanzelf zien of het woord dat Hananja spreekt, echt het woord van God is.

Vers 10-11

Dat kan Hananja niet laten gebeuren. Hij pakt het juk van Jeremia's nek af en breekt het doormidden. Ook hierbij heeft hij een boodschap van de Heere. Zó zal het juk dat Nebukadnezar op de nek van de volken legt, gebroken worden, binnen twee jaar.

Geen directe reactie van Jeremia volgt. Kort staat vermeld dat hij zijns weegs gaat. Wachtend tot de Heere weer tot hem spreken zal.

Vers 12-17

En dat gebeurt! Jeremia wordt naar Hananja toegezonden met een persoonlijke boodschap. 'Hananja, je hebt het houten juk wel gebroken, maar er zal een ijzeren (onbreekbaar) juk voor in de plaats komen.' Zo zal het juk dat Babel oplegt ook van ijzer zijn: onbreekbaar en hard. Alle volken zullen hem dienen, want de Heere Zelf heeft de volken in de hand van Babel gegeven.

Dan zegt Jeremia rechtstreeks tegen Hananja dat hij een valse profeet is, niet gestuurd door de Heere. En valse woorden van God spreken, gaat niet zomaar. De Heere zal Hananja straffen. Dit jaar nog zal Hananja sterven. Omdat Hananja tegen het Heilige Woord van God ingaat en het volk van Juda opstoot om de boodschap van Jeremia niet te geloven, zegt God dat hij daarom voor eeuwig verloren zal gaan, als hij zich niet bekeert. Hij kreeg immers nog een half jaar de tijd om tot inkeer te komen.

En Hananja sterft, twee maanden na dit gesprek. Zo gebeurt het precies zoals Jeremia had gezegd. Hiermee betoont de Heere dat Jeremia Zijn profeet is. Een oproep voor het volk om naar Jeremia's profetie te horen.

De brug naar jongeren

De vraag 'wat is waarheid?' komt ook in deze tijd op jongeren af. Kun je nog wel zeggen dat je dé waarheid in pacht hebt? Iedereen lijkt zijn eigen waarheid te hebben. Dan klinkt de boodschap van Evangelie wel radicaal anders. De Heere Jezus zegt: 'Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven. Er is geen andere weg tot God de Vader dan door Mij.' Het is goed dat jongeren zich hier bewust van zijn en dat ze dit ook kunnen verwoorden naar anderen om hen heen.

Realiseer je dat jongeren op dit gebied juist ook de nodige vragen kunnen hebben. Hoe weet ik nu wat waarheid is? Als dat op jouw vereniging zo is, neem dan ruim de tijd om hierover het gesprek aan te gaan.

Antwoorden op de vragen en suggesties voor gesprek

Startopdracht

Samen met vraag 7 is dit een opdracht om dieper in te gaan op andere godsdiensten. Doe dit als er bij je jongeren vragen hierover leven.

1. –
2.
 - a. Zie de afbeelding op p.25 en de uitleg bij de achtergrondinformatie hierboven. Zoek evt. op internet naar meer informatie en afbeeldingen.
 - b. Het zal een vreemd gezicht zijn geweest, omdat het om meerdere jukken tegelijk gaat.
 - c. Heel bijzonder als je niet alleen een boodschap maar ook daadwerkelijk zo'n juk overhandigd krijgt. Verbazing, ongeloof, misschien ook spot.
3.
 - a. God noemt hem 'Mijn dienaar'.
 - b. Dat de Heere zelfs zo'n heidense vorst kan gebruiken om Zijn plan uit te voeren.
 - c. Om de straf van de Heere uit te voeren.
 - d. Ook voor hen komt Gods straf.
4.
 - a. 70 jaar.
 - b. Ze reageren blij en enthousiast. Dat is een betere boodschap!

- c. Een voorspelling is niet meer dan een gok wagen, iets raden. Het is iets menselijks. Profeteren is namens de Heere zeggen wat er zál gebeuren.
 - d. Denk aan horoscopen, glaasje draaien, tarotkaarten, hekserij. Het hoort allemaal bij de duivel; je moet je er verre van houden.
- 5.
- a. Door het steeds naast Gods Woord te leggen. Alleen dat wat overeenkomt met de Bijbel kan waar zijn.
 - b. Persoonlijk. Geef jongeren hier de ruimte om eerlijk te zeggen met welke vragen ze zitten. Probeer evt. met een kleiner groepje het gesprek hierover aan te gaan.
 - c. Persoonlijk.
 - d. Jezus heeft Zelf gezegd: Ik ben de Waarheid. Hier zegt Hij dat iedereen die in Hem gelooft, de waarheid zal kennen. Als je in Jezus gelooft, aan Zijn stem gehoor geeft, dan ben je uit de waarheid. Omdat Jezus de Waarheid is.
 - e. Samen onderzoeken wat er in de Bijbel staat kan helpen om te ontdekken wat waarheid is.
6. Zie voor een andere manier om stellingen te bespreken de didactische tips boven leidingdeel 1.
- 7.
- a. Ook in andere godsdiensten kom je elementen tegen van schepping, zondvloed, of personen uit de Bijbel.
 - b. Als willens en wetens de waarheid verdraait wordt, of maar half verkondigd wordt, is er sprake van valse profetie.
 - c. Het praat de mensen naar de mond. Het luistert niet waar wat God zegt. Het komt niet uit.
 - d. De Bijbel moet de maatstaf zijn waarlangs je de profetie legt. Als de profetie niet overeenkomt met Gods Woord, is het valse profetie.
 - e. Het bedriegt mensen. En het gaat om zaken van leven en dood, eeuwig leven of eeuwige dood.
8. Maak hier een persoonlijk moment van en zorg ervoor dat jongeren de boodschap van deze verzen mee naar huis nemen.

Schets 5 – Door het geloof...

Jeremia 32:1-25

Benodigheden voor deze bijeenkomst

- Voor elke jongere een Bijbel en een Handreiking.
- Een leidingdeel voor jezelf als leidinggevende.
- Papier en pennen/potloden/stiften voor vraag 4.
- Materiaal om het filmpje van abcvanhetgeloof.nl te bekijken.
- Plakbriefjes voor de slotopdracht.

Opening

- Te lezen Bijbelgedeelte:
 - ✓ Jeremia 32:1-25
- Tweede suggestie:
 - ✓ Hebreëën 11
- Suggesties om te zingen:
 - ✓ Psalm 85:1
 - ✓ Psalm 27:7
 - ✓ Nooit kan 't geloof teveel verwachten
 - ✓ God is getrouw
 - ✓ Ik geloof in God de Vader
- Dankpunten:
 - ✓ Voor Gods beloften.
 - ✓ Voor het lijden en sterven van Jezus Christus.
- Gebedspunten:
 - ✓ Dat twijfelende jongeren zekerheid mogen vinden in Gods beloften.
 - ✓ Om meer geloof, persoonlijk en in de gemeente.
 - ✓ Voor het volk Israël.

Doelstelling

De jongeren kunnen aan het eind van de bijeenkomst de volgende twee kernvragen beantwoorden:

7. Wat is geloof?
8. Welke rol spelen geloof en twijfel in jouw leven?

Alternatieve startopdracht

- Begin deze avond met 'e' of 'f' van vraag 5.
- Nodig een gemeentelid uit om iets te vertellen over de rol van het geloof in zijn/haar leven.

Achtergrondinformatie bij Jeremia 32:1-25

Vers 1-5

In het tiende regeringsjaar van koning Zedekia (587 v.Chr.) komt dit Woord van de Heere tot Jeremia. Ook het regeringsjaar van koning Nebukadnezar wordt toegevoegd. Het geeft de nauwe verbinding aan tussen die twee koningen, want op dit moment belegerd het leger van Babel de stad Jeruzalem. Deze belegering heeft ongeveer een jaar geduurd en eindigde met de inname en verwoesting van Jeruzalem (zie Jer.39). Korte tijd is de belegering onderbroken geweest omdat farao Necho in opstand kwam tegen Babel (zie Jer.37:5).

Terwijl de Babyloniërs Jeruzalem ingesloten houden, houden de Jeruzalemmers Jeremia ingesloten. Toch blijkt deze onvrije man de meest vrije te zijn vanwege het Woord van de Heere dat hem bereikt. Jeremia's vrijheid is beperkt: hij mag de binnenplaats en de daarbij horende bijgebouwen van het koninklijk paleis niet verlaten. Wel heeft hij de vrijheid om bezoek te ontvangen, zoals in v.7 blijkt. De reden van Jeremia's opsluiting is zijn prediking. Koning Zedekia was niet blij met deze boodschap. Jeremia verkondigde dat Jeruzalem in de handen van de koning van Babel zou vallen. De stad zal ingenomen worden en de koning zal weggevoerd worden naar Babel. De koning zal de machtige Nebukadnezar zelf ontmoeten. Ook mocht Jeremia zeggen dat de Heere wel weer naar koning Zedekia zou omzien. Maar dan moest hij wel de waarschuwing ter harte nemen om niet tegen de Babyloniërs te strijden.

Vers 6-15

In zijn gevangenschap spreekt de Heere tot Jeremia. Hij vertelt hem dat zijn neef komt om hem een akker te verkopen. En zo gebeurt het inderdaad. Jeremia ziet hierin de bevestiging van de Heere om ook daadwerkelijk te doen wat zijn neef hem vraagt. Zijn neef Hanameël is de zoon van Sallum, de broer van Jeremia's vader Hilkia. Hij woont in Anatoth, de plaats waar ook Jeremia's familie woont. Anatoth is op dit moment al bezet door Babel. In Jer. 12:6 lees je dat ook Jeremia's familie tegen Jeremia opstond vanwege zijn boodschap. Toch weet deze neef Jeremia op dit moment te vinden om hem een vraag voor te leggen. Hanameël wil zijn akker verkopen, waarschijnlijk omdat hij geld nodig heeft (om te overleven). Jeremia is de eerste lossen (zie Lev.25:25-32 en ook Ruth 3). Hij kan ervoor zorgen dat de akker in de familie blijft door de akker van zijn neef te kopen. Jeremia weet dat het de opdracht van de Heere is om te doen wat zijn neef vraagt. Het geld – 17 zilveren sikkels, dat is ong. 200 gram zilver – wordt afgewogen en onder het oog van twee getuigen wordt het koopcontract in tweevoud opgesteld en ondertekend. Het ene koopcontract wordt verzegeld, het andere contract is 'open' en dus leesbaar voor iedereen. Deze beide koopcontracten geeft Jeremia aan Baruch, zijn secretaris (zie Jer.36:4 en 45:1-5). Nadrukkelijk worden de getuigen nog eens genoemd, iedereen ziet wat er gebeurt. Van de Heere krijgt Baruch door de mond van Jeremia de opdracht om deze beide contracten op te bergen in een aarden vat, zodat ze lang en goed bewaard zullen blijven. We kennen uit de archeologie zulke aarden kruiken als opbergplaatsen voor boekrollen. Na deze 'symbolische handeling' volgt de betekenis van dit alles, v.15: de Heere belooft dat er weer huizen en akkers en wijngaarden in dit land gekocht, bewoond en bebouwd zullen worden. Jeremia heeft in geloof deze akker gekocht, de akker is bezet gebied! Maar Jeremia gelooft vast dat de Heere Zijn Woord waar maakt en ervoor zorgen zal dat het land weer bewoond zal worden.

Vers 16-25

Het is voor te stellen dat Jeremia zich wel afgevraagd heeft wat de betekenis en bedoeling van dit alles is. Misschien is hij wel gaan twijfelen – zie v.25. In ieder geval gaat hij hiermee naar

de Heere toe. We lezen in deze verzen een gebed van Jeremia. Het gebed begint met lofprijzing (v.17-19). De Heere HEERE (de Verbondsgod) is de Schepper van hemel en aarde. Voor Hem is niets te wonderlijk. De zin 'met grote kracht en uitgestrekte arm' doet terug denken aan de verlossing uit Egypte (zie ook v.21). God is een God van goedertierenheid, vol goedheid die geworteld is in het verbond. Duizenden – dat is: velen – ontvangen de blijken van Zijn goedertierenheid. Tegelijk is de Heere ook die God die de zonden niet door de vingers ziet, maar doorrekenet in de geslachten. Vaak zie je het gebeuren dat kinderen verder gaan in de zonde van hun ouders. Slecht voorbeeld doet slecht volgen. Het is een waarschuwing voor ouders! God is groot en almachtig, Hij is de Heere van de legermachten. Hij heeft alle macht, in hemel en op aarde. Zijn daden getuigen daarvan. De Heere ziet alle mensen en weet wat ieder nodig heeft. Hij geeft wat een mens verdient. Wie naar Gods wet leeft, wie naar Hem luistert, ontvangt genade. Maar wie zich moedwillig van God en Zijn wet afwendt, zal Gods toorn ontvangen. Met deze woorden met Jeremia de Heere groot.

Dan spreekt Jeremia over de wonderen die de Heere Zijn volk betoond heeft. Hij heeft hen bevrijd uit Egypte (v.20-22). De mensen weten er nog van, ze spreken over de grote Naam van de Heere. Hij is een God die redt! Het beloofde land heeft Hij het volk gegeven. Een land vol overvloed: vloeïende van melk en honing.

Maar dan de reactie van het volk. Inderdaad zijn ze in het beloofde land gekomen. Maar... ze hebben niet naar Gods wet geluisterd, ze zijn Zijn stem niet gehoorzaam geweest. En daarom is dit kwaad gekomen, belijdt Jeremia. Het is verdiend, dit beleg van Jeruzalem, de ballingschap, de verwoesting van de tempel. Het is vanwege onze zonden! Jeremia wijst de Heere als het ware op de legers rondom de stad: de belegeringswallen die de Babyloniërs bouwen om in de stad te kunnen komen, de strijdende soldaten, de ellende van honger en pest in de stad. 'Heere, U ziet het toch. Wat U gezegd hebt, is gebeurd.' En dan komt daar die vertwijfelde vraag, v.25: 'toch hebt U gezegd dat ik die akker moest komen, terwijl dit allemaal gebeurt. Waarom?'

In de verzen die volgen, krijgt Jeremia van de Heere antwoord. Inderdaad is voor de Heere niks te wonderlijk, v.27. Wat Jeremia ziet gebeuren zal ook gebeuren: het volk zal weggevoerd worden naar Babel. En het is vanwege hun zonden, het is hun eigen schuld. Maar... er komt nog meer. De Heere is de Verbondsgod. Hij houdt getrouw Zijn Woord! Even zeker als de straf zal komen, net zo zeker zal er een verandering komen. De Heere brengt het goede over Zijn volk, v.42. En die akker die Jeremia kocht is er een teken van: er zullen weer akkers gekocht worden, v.43-44. Want de Heere zal een omkeer brengen in hun gevangenschap!

Dat is een wonder van genade. Het volk verdient de straf, maar God betoont – door de straf en het oordeel heen – opnieuw Zijn genade. Het volk zal terugkeren in het beloofde land. Zodat daar, eeuwen later, de Messias geboren zal worden. In Hem zie je bij uitstek dat God genadig wil zijn voor mensen die straf verdienen.

De brug naar jongeren

De opdracht die Jeremia kreeg was in zijn situatie eigenlijk heel vreemd. Jongeren kunnen in hun leefwereld het christelijke geloof eveneens vreemd vinden. Waarom zou je geloven in de God van de Bijbel? En wat is geloven eigenlijk? Probeer dit op deze avond duidelijk te krijgen, met in je achterhoofd deze vragen van jongeren.

Voor de jongeren die serieus met deze dingen bezig zijn, kunnen juist vragen rondom geloof en twijfel leven. Hoe weet ik of mijn geloof echt is? Geef ook ruimte voor deze vragen en ga het gesprek hierover aan.

Antwoorden op de vragen en suggesties voor gesprek

Startopdracht

Met deze opdracht zit je middenin het Bijbelgedeelte. De lijn naar Jeremia 32 is makkelijk gelegd. Ga vanuit deze opdracht dan ook snel verder met vraag 1.

1.
 - a. Jeremia is gevangen genomen omdat zijn prediking de koning niet zinde.
 - b. Jeremia krijgt bezoek van neef Hanameël. Zijn neef zal hem vragen op te treden als lossers en zijn akker te kopen. De akker ligt echter in bezet gebied en is op dit moment dus helemaal niet beschikbaar. Bovendien zit Jeremia in de gevangenis en staat de ballingschap voor de deur. Toch moet Jeremia van de Heere deze akker kopen, en wel omdat de Heere hiermee laat zien dat het volk eens weer in het land zal wonen. God zal Zijn volk terugbrengen en dan zullen er weer huizen, akkers en wijngaarden gekocht worden.
 - c. Jeremia looft de Heere. Hij vertelt wat de Heere allemaal gedaan heeft. Hij noemt eerlijk de huidige situatie, de moeite en het verdriet van dit moment. Hij pleit op Gods macht en vraagt om Zijn leiding.
2.
 - a. Jozef, Petrus, Paulus.
 - b. Ook Jezus werd niet geloofd, niet begrepen door Zijn volk. Ook Hij werd onschuldig gevangen genomen. Je kunt zeggen dat Jeremia hier een type van Christus is.
 - c. Persoonlijk.
 - d. Persoonlijk.
3.
 - a. Een lossers is een familielid (het meest nabij staande familielid) dat in geval van nood voor jou moet zorgen. Zo moet hij het land dat jou toebehoort, voor jou kopen. Denk aan Boaz die voor Naomi en Ruth het land van Naomi's familie kocht. Ook trouwde hij met Ruth, om zo te zorgen dat de familielijn door zou gaan.
 - b. Eigen antwoord.
4. –
5.
 - a. Geloof is vast en zeker. Het gaat om geloof in God zoals deze Zich in Zijn Woord openbaart. Geloof kun je niet bewijzen of begrijpen. Toch is het een zekerheid.
 - b. Persoonlijk.
 - c. Om met hen mee te lopen. Ze willen je als het ware aanmoedigen. Ze wijzen je op Christus, die de Voorloper is.
 - d. Dat Hij het al voor mij gedaan heeft. Dat het bij geloof er niet op aankomt of ik het volhoud, maar dat Christus het voor mij zal voleinden, voltooien.
 - e. –
 - f. –
6. De belofte dat er een einde komt aan de ballingschap en dat het volk opnieuw zal wonen in het beloofde land. Dan zullen er weer huizen, akkers en wijngaarden gekocht worden omdat het volk er dan weer zal leven.
7. Zie voor verschillende manieren om de stellingen te bespreken de didactische tips voor leidingdeel 1.

Schets 6 – De barmhartige Samaritaan

Jeremia 38

Benodigheden voor deze bijeenkomst

- Voor elke jongere een Bijbel en een Handreiking.
- Een leidingdeel voor jezelf als leidinggevende.
- Materiaal om een schilderij of gedicht te maken bij vraag 4.
- Apparatuur om het filmpje over barmhartigheid te bekijken op abcvanhetgeloof.nl.

Opening

- Te lezen Bijbelgedeelte:
 - ✓ Jeremia 38
- Tweede suggestie:
 - ✓ Lukas 10:25-32
- Suggesties om te zingen:
 - ✓ Psalm 40:1 en 2
 - ✓ Psalm 103:2, 4, 5 en 9
 - ✓ Wees ook jij een discipel
 - ✓ Eens was ik een vreemd'ling
 - ✓ Hij kwam bij ons, heel gewoon
- Dankpunten:
 - ✓ Dat er in Christus ontkoming is aan het rechtvaardig oordeel van God.
 - ✓ Voor barmhartigheid die mensen in deze wereld betonen.
- Gebedspunten:
 - ✓ Voor geloof, hoop en liefde in onze levens.
 - ✓ Dat we als gemeente een zoutend zout en een lichtend licht zijn in deze wereld.

Doelstelling

De jongeren kunnen aan het eind van de bijeenkomst de volgende twee kernvragen beantwoorden:

9. Hoe kun je ontkomen aan het rechtvaardig oordeel van God?
10. Wat is barmhartigheid en hoe kun je het in de praktijk brengen?

Alternatieve startopdracht

Geen

Achtergrondinformatie bij 1 Petrus 1:1-12

Vers 1-6

Ondanks zijn gevangenschap blijft Jeremia op het binnenplein van de wacht (zie 32:1-2) profeteren. Zijn boodschap blijft dezelfde. In de naam van God beveelt Jeremia steeds de stad over te geven. Ze zullen op die manier wel alles verliezen, maar het leven behouden. Als ze

echter in de stad zullen blijven, zullen ze getroffen worden door het zwaard, de honger of de pest. Want het is zeker dat de stad door de koning van Babel zal worden ingenomen.

Er zijn belangrijke raadslieden van de koning, vorsten, wellicht bevelhebbers over het leger, die vinden dat de boodschap van Jeremia de soldaten en de inwoners van de stad maar ontmoedigt. Jeremia is alleen maar uit op het onheil van de stad. Nu moet het maar eens afgelopen zijn met hem. Hun advies aan koning Zedekia is dan ook: laat deze man gedood worden. De koning gedraagt zich hier in het geheel niet als koning. Zonder enige blij van verantwoordelijkheid geeft hij Jeremia over in hun handen. Ze doden Jeremia niet meteen, maar laten hem met touwen zakken in een put. Dit is een waterreservoir uitgehouwen uit de rotsen. Zulke putten hebben een smalle opening maar lopen naar beneden breed uit. Ontsnappen was door de vorm en de modder onderin praktisch onmogelijk. Denk ook aan Genesis 37:20. In die modder zakt Jeremia weg, een langzame dood tegemoet.

Ongetwijfeld zal Jeremia gedacht hebben aan de woorden van de Heere bij zijn roeping, Jer. 1. De strijd en tegenstand was hem toegezegd, maar de Heere had beloofd hem te zullen helpen en redden.

Vers 7-13

En die redding komt! De Heere gebruikt hiervoor een slaaf, Ebed-Melech (dit betekent letterlijk: dienaar van de koning). Hij is afkomstig uit Nubië (het tegenwoordige Noord-Sudan) en zal niet vrijwillig in dienst zijn gekomen bij koning Zedekia. Maar juist deze vreemdeling komt voor Jeremia op. Hij toont meer karakter dan de zwakke koning.

De koning zit in de Benjaminpoort – om recht te spreken nota bene! – als Ebed-Melech hoort wat Jeremia is aangedaan. Onmiddellijk spreekt hij de koning aan. Hij noemt het slecht handelen, onrechtvaardig. Waarom zou je bovendien iemand zo'n vreselijk dood laten sterven als er toch geen brood meer te krijgen is in de stad en iedereen binnenkort van de honger zal omkomen?

De koning geeft Ebed-Melech de vrije hand. Hij krijgt 30 man tot zijn beschikking om Jeremia te bevrijden. Uit de manier waarop Ebed-Melech dit aanpakt, blijkt zijn zorg voor Jeremia. Hij zorgt touwen en ook voor lompen en versleten kleren, zodat Jeremia zichzelf bij het uit de put trekken niet zal snijden aan de touwen. Daarom bevrijdt hij Jeremia uit de punt. Jeremia verblijft vervolgens opnieuw als gevangene op het binnenplein. Hier blijft hij tot Jeruzalem ingenomen wordt (v.28).

In Jer.39:15-18 lezen we van een belofte voor Ebed-Melech. Uit de zorg die hij aan de knecht van de Heere betoond heeft, blijkt zijn liefde voor de Heere. Ebed-Melech stelt zijn vertrouwen op de God van Israël. Jeremia mag hem aanzeggen dat Ebed-Melech zijn leven zal behouden omdat hij op de Heere heeft vertrouwd.

Vers 14-28

Koning Zedekia laat Jeremia halen om van hem te horen wat het woord van de Heere is. Dit was eerder gebeurd (zie Jer.37:17) en het vindt opnieuw in het geheim plaats. De koning zegt dat Jeremia niets voor hem mag verbergen. Alsof Jeremia dat ooit gedaan heeft! Terecht stelt Jeremia de vraag of de koning het echte antwoord wel wil horen, en of hij – als de bringer van dat nieuws – niet opnieuw gestraft wordt voor zijn boodschap. U luistert toch niet, voegt hij er nog aan toe.

Maar de koning belooft Jeremia met een eed dat hij hem niet zal doden of overgeven aan de mannen die hem willen ombrengen. Dan spreekt Jeremia opnieuw Gods woord tot de koning. De boodschap blijft zoals die steeds was: geef u over aan de koning van Babel en u zult in

leven blijven. Ook zal de stad dan worden gespaard. Maar als u niet gehoorzaamt, dan zal de stad met vuur verbrand worden en ook u zult niet ontkomen. Zie voor deze boodschap ook 21:1-10, 27:1-15, 32:1-5 en 38:1-5.

De koning kent een nieuwe angst: als ik me overgeef in de hand van de koning van Babel, zal ik dan niet in handen van de overgelopen Judeeërs vallen? Maar Jeremia mag hem namens de Heere zeggen dat dit niet zal gebeuren. Als de koning luistert naar de Heere, zal het hem goed gaan.

Tegelijk verkondigt Jeremia ook de keerzijde. De Heere heeft hem laten zien wat er gebeurt als de koning zich niet overgeeft. Zijn vrouwen en kinderen worden weggevoerd. Ook zelf zal hij niet ontkomen. En de stad zal in vlammen opgaan. De woorden van v.22 die over wegzinkende voeten in de modder spreken, laten zien dat de koning er net zo aan toe is als Jeremia in die kuil.

Niemand mag weten wat Jeremia tegen de koning gezegd heeft. De koning legt hem een leugen in de mond om maar te voorkomen dat de inhoud van deze ontmoeting bekend wordt. Weer zie je dat de koning niet boven de situatie staat. Hij probeert zijn hoofd boven water te houden, maar dat kan alleen goed gaan als hij luistert naar het woord van God. En inderdaad doen de hovelingen navraag bij Jeremia. Als ze zijn antwoord horen, laten ze hem vervolgens ook met rust. In hechtenis wacht Jeremia de inname van de stad af. Wat zal het voor hem moeilijk en verdrietig zijn geweest om te merken dat er niet naar Gods woord geluisterd werd!

De brug naar jongeren

De vraag 'wie ben jij voor een ander?' kun je dichtbij brengen voor jongeren. Zeker als je het omdraait: hoe wil je dat die ander er voor jou is? Probeer ze zich te laten verplaatsen in de situatie van Jeremia en Ebed-Melech. Wat zouden zij gedaan hebben?

Antwoorden op de vragen en suggesties voor gesprek

Startopdracht

We gaan ervan uit dat de jongeren de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan kennen. Als het minder bekend is, kun je deze verzen eerst met elkaar lezen. Of je vertelt als inleiding de gelijkenis.

1.
 - a. In de tijd van koning Zedekia, net voor de inname van Jeruzalem en de ballingschap.
 - b. Ook de barmhartige Samaritaan is een buitenlander, net als Ebed-Melech. Je zou van hen geen hulp verwachten. De mensen die hulp zouden moeten bieden, doen het niet.
 - c. Dat het volk zich moet overgeven aan de Babyloniërs. Dan zullen ze in leven blijven. Men wil deze boodschap niet horen. Volgens de leiders van het volk ontmoedigt Jeremia het volk met zijn boodschap.
 - d. Ook de koning luisterde niet. Toen de Babyloniërs kwamen, vluchtte hij voor zijn leven.
2.
 - a. De duivel is er altijd op uit om het werk van God kapot te maken. Je leest in de Bijbel steeds weer dat hij Gods Woord verdraait en verkeerd weergeeft.
 - b. Denk aan de zondeval of aan de verzoeking in de woestijn.
 - c. Persoonlijk.
 - d. De Heere Jezus laat dit ons heel duidelijk zien bij de verzoeking. Steeds verslaat hij de duivel met Gods Woord. 'Er staat geschreven...'

3.
 - a. Ze hebben God verlaten en de afgoden gediend. God zal hen in ballingschap laten gaan. Jeruzalem zal worden verwoest.
 - b. Er zijn heel veel waarschuwingen aan deze straf vooraf gegaan. Steeds weer riepen de profeten op tot inkeer en terugkeer tot de Heere.
 - c. God maakt Zijn Woord waar, dat geldt voor Zijn beloften én voor Zijn oordeel. God is recht, Hij doet recht.
 - d. Wij verdienen allemaal het oordeel van God over de zonde.
 - e. Er is een mogelijkheid om aan de straf te ontkomen, en dat is door het geloof in Jezus Christus. Hij heeft de straf gedragen voor al Zijn kinderen. Geloof in Jezus en ontvang genade en vergeving!
4. Laat de jongeren zelf groepjes maken en kiezen welke manier het best bij hen past.
5.
 - a. Hij heeft op God vertrouwd. Zijn daad komt voort uit het gehoorzaam dienen van de Heere.
 - b. Hij zal gered worden en in leven blijven als de Babyloniërs komen.
 - c. Eigen antwoord.
 - d. Ook christenen zijn en blijven zondaren. Helaas gaat er veel te vaak een verkeerd getuigenis uit van de kerk. Het moet ons gebed zijn dat we als gemeente en persoonlijk een lichtend licht en een zoutend zout in de wereld zijn. Het is goed om in deze casus te wijzen op de God van de christenen: Hij verandert niet en om Hem gaat het uiteindelijk!
6.
 - a. Persoonlijk.
 - b. Barmhartigheid betekent dat de Heere Zich ontfermt over zondaars. Het Evangelie roept ons op om barmhartig te zijn, zoals ook God barmhartig is.
 - c. -

Schets 7 – Een klager vertroost

Klaagliederen 3:1-33

Benodigheden voor deze bijeenkomst

- Voor elke jongere een Bijbel en een Handreiking.
- Een leidingdeel voor jezelf als leidinggevende.
- Groot vel papier en stiften voor de startopdracht.
- Vellen papier, stiften e.d. voor de alternatieve startopdracht.
- Kleine briefjes en pennen/stiften voor vraag 7c.

Opening

- Te lezen Bijbelgedeelte:
 - ✓ Klaagliederen 3:1-33
- Tweede suggestie:
 - ✓ Klaagliederen 1
 - ✓ Jeremia 20:7-18
- Suggesties om te zingen:
 - ✓ Psalm 130
 - ✓ Psalm 137:1 en 3
 - ✓ Wandel je in de duisternis
 - ✓ Voor ieder land waar oorlog is
 - ✓ Vader, vol van vrees en schaamte
- Dankpunten:
 - ✓ Voor Gods beloften, zoals getoond in de doop.
 - ✓ Dat Gods goedertierenheid elke morgen nieuw is.
- Gebedspunten:
 - ✓ Voor mensen die in het duister van ongeloof en twijfel leven.
 - ✓ Om troost in allerlei verdriet en (geestelijke) nood.

Doelstelling

De jongeren kunnen aan het eind van de bijeenkomst de volgende X kernvragen beantwoorden:

11. Hoe komt Jeremia van klacht tot jubel?
12. Wat belooft de Heere mij en hoe ben ik werkzaam met die belofte?

Alternatieve startopdracht

- Je kunt de startopdracht ook in kleine groepjes uitvoeren.
- Als er veel vragen leven bij je jongeren over het bestaan van God (of als ze hier in hun omgeving veel mee te maken krijgen), kun je ook beginnen met vraag 4.

- Schrijf Klaagliederen 3:22-24 op een bord. Laat iedereen (persoonlijk of in groepjes) zijn gedachten en gevoelens bij deze tekst verwoorden of verbeelden op een vel papier. Zorg voor stiften e.d. voor de creatieve jongeren.

Achtergrondinformatie bij Klaagliederen 3:1-33

Het boek Klaagliederen bevat 5 liederen, gedichten. De stijlform die de Hebreeuwse dichter gekozen heeft, is het acrostichon: elk volgend vers begint met de volgende letter van het alfabet. Bij de klaagliederen 1,2,4 en 5 bestaat elk vers uit 3 regels waarvan de eerste regel dan met de desbetreffende letter van het alfabet begint. In het 3^e klaaglied beginnen elke drie regels van het vers met dezelfde letter van het alfabet. Dus: vers 1, 2 en 3 beginnen met de alef, vers 4, 5 en 6 beginnen met de beth, en zo door tot de 22^e letter: thau/taw.

Vers 1-3

In tegenstelling tot Klaagliederen 1 en 2 is dit Klaaglied heel persoonlijk van aard. We horen de dichter in ik-vorm spreken. Je ziet en hoort hem als het ware zittend op de puinhopen van Jeruzalem zijn lied zingen.

Hij noemt zich iemand die ellende gezien heeft. En wat geldt dat voor Jeremia, de profeet die het oordeel van God heeft aangekondigd maar ook in vervulling heeft zien gaan. Jeremia vergelijkt de straffende toorn van God met het slaan van een stok. Dat hij Gods hand in dit alles ziet, blijkt als hij zegt dat God hem geleid heeft. Maar het is wel een duistere weg. De Heere keert Zijn hand tegen hem. Zo vreselijk is de dag van de Heere, zie hiervoor ook Joël 2:1-2, Amos 5:18 en Zefanja 1:14-16.

Vers 4-6

Jeremia ondervindt de straf van God aan den lijve. Hij is er lichamelijk slecht aan toe. De woorden die Jeremia gebruikt (letterlijk 'verslinden' en 'breken') worden in Klaagliederen vaker gebruikt als beeld voor oordeel en straf (zie 2:2 en 9). Het beeld dat hij in v.3 oproept, doet denken aan de omsingeling van Jeruzalem: er worden wallen om de stad heen gebouwd en de stad is omsingeld. Weer komt het beeld van duisternis terug. Jeremia zit – figuurlijk dit keer – diep in de put, hij is een 'levende dode'.

Vers 7-9

De Heere heeft Jeremia ommuurd, opgesloten. Dat voelt niet als een veilige bescherming, het is hier een beeld van gevangenschap. Gevangen in een uitzichtloze situatie. Met ketenen zit Jeremia vast, hij kan geen kant op. Ook hoort God hem niet meer. Als hij al zal kunnen vluchten, wordt de weg hem alsnog versperd. Jeremia vergelijkt zich vier keer met iemand die ingemetseld wordt.

Vers 10-12

De Heere wordt hier vergeleken met een beer en een leeuw: roofdieren. Dit zie je ook in Hosea 13:8 en Amos 5:9. Jeremia zegt hier dat de Heere het met vijandige bedoelingen op hem voorzien heeft. Gods pijlen zijn op hem gericht.

Vers 13-15

In zijn binnenste wordt Jeremia geraakt, voltreffers. Hij is een bespottling voor het volk geworden. Vaak is Jeremia door het volk bespot, ze wilden zijn boodschap niet horen en hem zelfs uit de weg ruimen. God gaf hem bitterheid te eten en alsem te drinken. Alsem is een plant

met een bittere smaak. In de Bijbel kom je het vaker tegen als beeld van ellende en leed (Spreuken 5:4, Amos 5:7).

Vers 16-18

Je ziet de dichter hier als het ware liggen, overwonnen, met zijn hoofd in het zand, bijtend op kiezelsteentjes. De Nederlandse uitdrukkingen 'in het zand bijten' of 'door het stof kruipen' zijn van toepassing.

Jeremia ziet zich door de Heere als vijand behandeld. Hetzelfde zie je terugkomen in Klaagliederen 1 en 2, maar dan gaat het over de stad Jeruzalem. Als de Heere tegenover je staat, is er geen vrede, is het goede weg, de kracht vergaan en blijft er geen verwachting meer over.

Vers 19-21

Hier verandert de toon van een klacht in een gebed. Een uitroep naar de hemel: Heere, denk toch aan mij in mijn ellende! Als de dichter denkt aan alles wat er gebeurd is met hem en met Jeruzalem, dan buigt zijn ziel zich neer, dan zakt de moed hem in de schoenen. Met vers 21 komt er een ommekeer in Jeremia's houding. Hij denkt aan hoe het eerder was, diepe vrede in het verleden. Dát geeft reden tot hoop! Hoop die hij verloren was, maar die hier weer terugkomt. Er komt licht in de dikke duisternis van ellende en verdriet.

Vers 22-24

Jeremia komt al terugdenkend tot de conclusie dat het Gods goedertierenheid (dat is: Zijn verbondsgenade) is dat hij nog leeft. De Heere heeft hem (en velen uit het volk met hem!) nog bewaard. Hij mag nog leven. Gods barmhartigheid (dat is: Zijn medelijden, Zijn grondeloze ontferming) is er nog. Het is door Gods goedertierenheid en barmhartigheid dat er na het oordeel nog herstel mogelijk is. Dat er genade is voor berouwvolle mensen. Een nieuw begin. Elke morgen weer gaat de zon op. Elke morgen toont de Heere dat Hij trouw is. Elke dag weer wil de Heere Zijn genade laten ervaren. God handhaaft Zijn verbondstrouw, wat er ook gebeurt. Hij IS trouw.

Jeremia belijdt dat de Heere zijn deel is. Wat er ook gebeurd is met Jeruzalem – en de stad ligt in puin! – Jeremia heeft de Heere. En dat geeft reden tot hoop, vaste hoop, grond onder de voeten. We zien hierin een verwijzing naar Numeri 18:20 waar de Heere aan de priesters en Levieten belooft: Ik ben uw Deel en uw Erfenis in het midden van de Israëlieten. Priesters en Levieten hadden geen eigen erfdeel in het land, maar de Heere is hun Erfenis. Dat geeft nu ook Jeremia (een priesterzoon!) troost. Dit is waar Jeremia aan dacht in v.21. Dagelijks biedt God gelegenheid tot verzoening. Zo komt Jeremia door Gods eigen Woord in herinnering te brengen weer in het licht van Gods genade.

Vers 25-27

Deze verzen beginnen allemaal met het woord 'tov', goed. Met nadruk staat het voorop. Jeremia komt hier tot een jubel: Goed is de Heere voor iedereen die Hem verwacht. Als je de Heere zoekt en verwacht, zul je Hem vinden. Jeremia kan het uit eigen ervaring zeggen: dan zul je merken dat de Heere goed is. Verwachten is niet hetzelfde als lijdelijk afwachten. Het gaat om volhouden, trouw blijven, de Heere zoeken en Zijn wil doen (Psalm 34:11). Die houding van verwachten klinkt ook door in v.26. Wachten op Gods heil, Zijn redding. Goed is het om het juk in je jeugd te dragen. Het gaat hier om het juk van de straf op de zonde (zie

1:14). De jeugd is de tijd van de vorming, opvoeding. De tijd waarin de kans op verandering het grootst is. Het geeft ook aan dat het juk tijdelijk is.

Vers 28-30

In de weg van zwijgend verdragen is heil te verwachten. Het geeft iets aan van de rechtvaardigheid van het oordeel, van het eens geworden zijn met het juk dat de Heere oplegt. Het is een houding van nederigheid en afhankelijkheid van God. Er is hoop op grond van Zijn verbondstrouw.

Vers 31-33

De toorn van de Heere is tijdelijk (Psalm 103:9), niet voor eeuwig verstoot Hij! Hij zal Zich weer ontfermen. Hij is immers groot van goedertierenheid. Zijn verbondstrouw blijft gelden. Het is een wonder van genade dat de Heere Zijn toorn afwendt. Het Wanneer Hij bedroefd heeft – vanwege de ontrouw van Zijn verbondsvolk – zal Hij Zich ook weer ontfermen – vanwege Zijn verbondstrouw. De Heere straft niet van harte - het is niet Zijn eerste neiging. Hij doet het alleen als Zijn goedertierenheid niet tot bekering leidt (zie Romeinen 2:4).

De brug naar jongeren

De rauwe vragen die je in Klaagliederen tegenkomt, kunnen de jongeren herkenbaar in de oren klinken. Waar is God bij alle ellende in deze wereld? Waar is de Heere in mijn persoonlijk leven? Bestaat hij eigenlijk wel? Ongeloof en twijfel leven wellicht in het leven van de jongeren. In deze schets proberen we ruimte te bieden aan deze vragen. Tegelijk laat Jeremia ons zien wat de juiste weg is: naar de Heere toe. Hopelijk kun en mag je met en voor de jongeren ook deze weg gaan!

Antwoorden op de vragen en suggesties voor gesprek

Startopdracht

-

1. Zie de achtergrondinformatie hierboven.
2. De inname van de stad Jeruzalem. De verwoesting van de tempel. De ballingschap.
3.
 - a. Persoonlijk.
 - b. Persoonlijk
 - c. Als je ziet op de ellende om je heen, kun je zomaar vergeten dat de Heere er is.
 - d. Dat het nodig is om altijd weer omhoog te zien, naar de Heere. Dat je niet moet blijven hangen in de moeite en het verdriet, maar dat je met dit alles naar de Heere toe moet gaan. Dan mag je alles wat je bezig houdt, meenemen. Maar breng het wel bij Hem!
4. Als je merkt dat deze vragen in je groep leven, is het goed om uitgebreid de tijd te nemen voor deze opdracht. Help in de groepen mee om argumenten te bedenken. Bespreek evt. ook nog plenair wat de argumenten zijn die uitgewisseld zijn.
5.
 - a. Goedertierenheid is Gods verbondstrouw. De goedheid die de Heere betoont omdat Hij Zelf goed is.
Barmhartigheid betekent dat de Heere Zich ontfermt over zondaars.
Trouw is dat de Heere doet wat Hij belooft. De Heere kan niet liegen.

- b. Dat Hij Zich genadig ontfermt over zondaars en dat Hij doet wat Hij beloofd heeft en Zijn werk afmaakt.
 - c. Verleden: Jeremia denkt terug. Hij ziet dan dat zijn volk niet vernietigd is.
Heden: Elke morgen weer is Gods trouw er.
Toekomst: Gods barmhartigheden zijn er tot in eeuwigheid.
 - d. Gezondheid, eten, kleding, ouders, vrienden, Bijbel, enz.
- 6.
- a. Persoonlijk.
 - b. Door de Heere. Hij roept je om je te bekeren tot Hem, om op Hem te vertrouwen, in Hem te geloven. Hij geeft en werkt tegelijk het geloof in je hart.
 - c. Het draait alles om Hem! Hij is Zelf neergedaald in de hel om zondaren zoals jij en ik daaruit te bevrijden.
- 7.
- a. Denk aan de belofte van de doop. De Heere belooft hier drie dingen:
 - Ik wil je God zijn en als een Vader voor je zorgen;
 - Ik wil je zonden vergeven en je verlossen;
 - Ik wil in je hart komen wonen en je heiligen.
 - b. Door met deze belofte biddend naar de Heere toe te gaan en Hem te smeken Zijn eigen woord waar te maken in je leven.
 - c. -

Slotopdracht

Het is mooi om samen terug te kijken op het geheel van de Handreiking en de tijd te nemen om te delen wat er geleerd is.